

Ministerie van Financiën

Omkeerregel in beeld

Het effect van pensioensparen op de lastendruk en vervangingsratio's van voorbeeldhuishoudens

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

Inleiding

Voor dit IBO zijn berekeningen gemaakt die het effect van pensioensparen op de lastendruk en de vervangingsratio's van huishoudens in kaart brengen. Deze analyse is gedaan voor een aantal **fictieve** huishoudens en scenario's. Per huishouden en scenario bekijken we wat over de gehele levensloop het fiscale voordeel of nadeel is van de omkeerregeling voor dit huishouden.

Allereerst leggen we de methodiek uit en visualiseren we deze aan de hand van een voorbeeldhuishouden. Daarna kijken we naar verschillende voorbeeldhuishoudens en wat voor effecten deze voorbeeldhuishoudens op de omkeerregeling hebben, dit doen we ook voor verschillende scenario's. Een aantal fiscale regelingen laten we buiten beschouwing in deze analyse, in hoofdstuk 5 bespreken we een aantal van deze regelingen en hun verwachte effect op de omkeerregeling. In hoofdstuk 6 bespreken we de conclusie.

Methodiek vergelijking omkeerregeling

Om de effecten van de omkeerregeling op de inkomstenbelastingen van huishoudens te bepalen, vergelijken we twee **fictieve** huishoudens met elkaar. Deze twee huishoudens zijn identiek, behalve in hun manier van sparen voor hun pensioen. Er is een vermogensopbouwer en een pensioenopbouwer (zie volgende pagina).

- Voor de fictieve huishoudens maken we dezelfde aannames over huishoudsamenstelling, woonstatus, arbeidsstatus en loonsverloop. Zie de bijlage voor alle aannames
- Per jaar berekenen we de verschillende inkomstenbelastingen, heffingskortingen en toeslagen, en sommeren deze voor beide huishoudens
- Dit doen we voor elk jaar van zowel de opbouwfase als de uitkeringsfase, om zo de totale lasten van beide huishoudens te berekenen over de gehele levensloop.
- De lasten en baten zijn verdisconteerd, om de tijdswaarde van geld te verantwoorden. Uitgestelde lasten of baten zijn in huidige waarde minder waard. In vergelijking: Huidige baten wegen zwaarder dan toekomstige baten, omdat een huishouden deze baten nu kan investeren en laten renderen. Op dezelfde manier, toekomstige belastinginkomsten voor de staat wegen minder mee dan huidige belastinginkomsten, omdat dit geld geïnvesteerd kan worden in b.v. onderwijs. De manier om toekomstige en huidige geldstromen met elkaar te vergelijken is door middel van het zetten van een discontovoet.
- We vergelijken het verschil tussen de lasten van de pensioenopbouwer en de vermogensopbouwer, daarnaast kijken we naar de bruto- en netto vervangingsratio's voor beide huishoudens

Pensioenopbouwer vs vermogensopbouwer

Pensioenopbouwer

- Bouwt pensioen op bij een pensioenfonds en maakt hierbij gebruik van de omkeerregeling
- Werkgeverspremie pensioen 11,46% (mimosi)
- Werknemerspremie pensioen 7,53% (mimosi)
- In de uitkeringsfase wordt het pensioen uitgekeerd via defined contribution
- Daarnaast maakt de pensioenopbouwer de vermogenspot uniform op in de uitkeringsfase en gebruikt deze als vierde pijler

Vermogensopbouwer

- De vermogensopbouwer maakt GEEN gebruik van de omkeerregeling
- Voor beide opbouwers is het superbrutoloon gelijk, daarmee krijgt de vermogensopbouwer meer brutoloon. Dit extra loon is gelijk aan wat de werkgever bij de pensioenopbouwer in de pensioenpot stopt
- Voor beide opbouwers is het besteedbaar inkomen gelijk. De vermogensopbouwer spaart extra in vergelijking met de pensioenopbouwer omdat de vermogensopbouwer meer netto-inkomen overhoudt
- In de uitkeringsfase wordt de gehele spaarpot uniform opgemaakt en gebruikt als vierde pijler

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

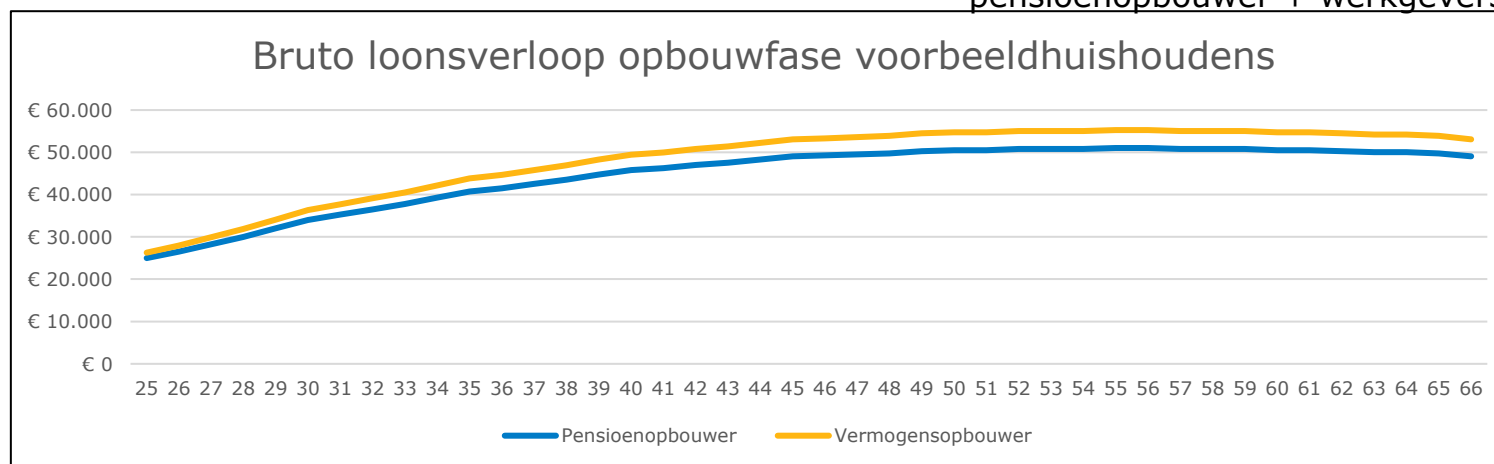
Methodiek toegelicht adhv een voorbeeldhuishouden

Karakteristieken voor beide huishoudens

- Alleenstaand
- Huurhuis zonder huurtoeslag
- Werknemer in de zakelijke markt
- Start leeftijd werk 25, start pensioen 67, overlijden 86
- Loon stijgt tot 56ste en neemt daarna licht af. Zie onderstaand figuur ([bron](#))
- Pensioenvermogen rendeert met 2%

Afwijkende karakteristieken per opbouwtype

- Pensioenopbouwer: 19% pensioenpremie (na aftrek franchise)
- Pensioenopbouwer: 2% van het netto-inkomen wordt gespaard
- Pensioenopbouwer: Startinkomen van € 25.000
- Vermogensopbouwer: 0% pensioenpremie
- Vermogensopbouwer: Verschil in netto-inkomen vermogensopbouwer en besteedbaar inkomen pensioenopbouwer wordt gespaard
- Vermogensopbouwer: Startinkomen van € 26.250 (startinkomen pensioenopbouwer + werkgeverspremie pensioenopbouwer)

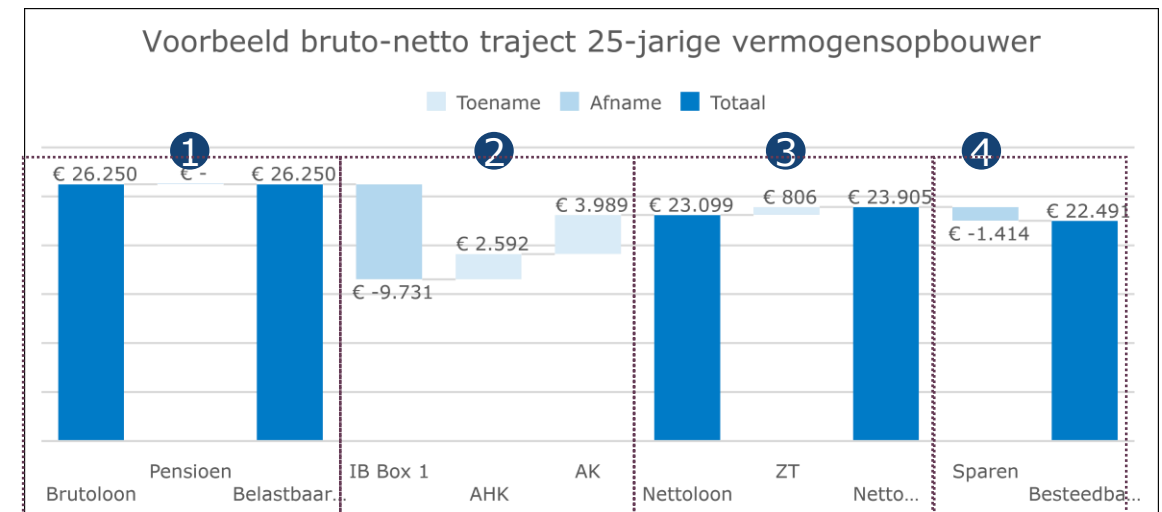
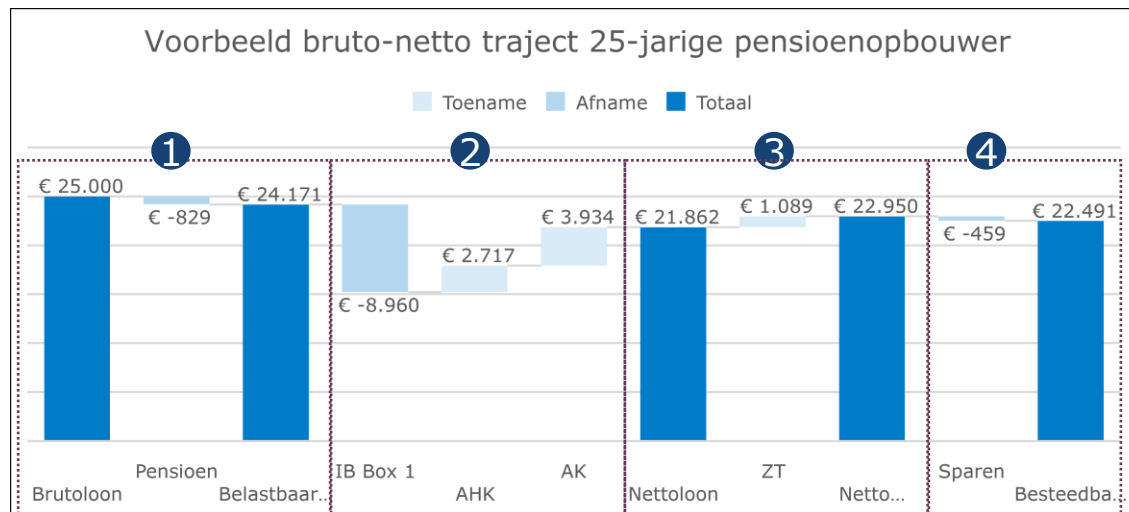

Per jaar berekenen we het bruto-netto traject van de pensioenopbouwer en vermogensopbouwer

Voor de fictieve 25-jarige alleenstaande vermogensopbouwer of pensioenopbouwer ziet het bruto-netto traject er zo uit:

- 1 De pensioenopbouwer heeft een brutoloon van € 25.000, een werkgeverspensioen van € 1.250 en werknemerspensioen van € 829 (weergegeven), brutoloon van vermogensopbouwer is brutoloon van pensioenopbouwer + werkgeverspensioen pensioenopbouwer: € 25.000 + € 1.250 = € 26.250 brutoloon
- 2 Pensioenopbouwer betaalt minder IB Box 1 belasting en krijgt meer kortingen dan vermogensopbouwer
- 3 Pensioenopbouwer houdt minder nettoloon over en krijgt daarmee meer zorgtoeslag
- 4 Beide opbouwers sparen 2%, de vermogensopbouwer spaart ook extra in vermogensspot; beide komen op hetzelfde besteedbaar inkomen uit. IB Box 3 wordt bij dit voorbeeld niet meegenomen vanwege vermogensgrens

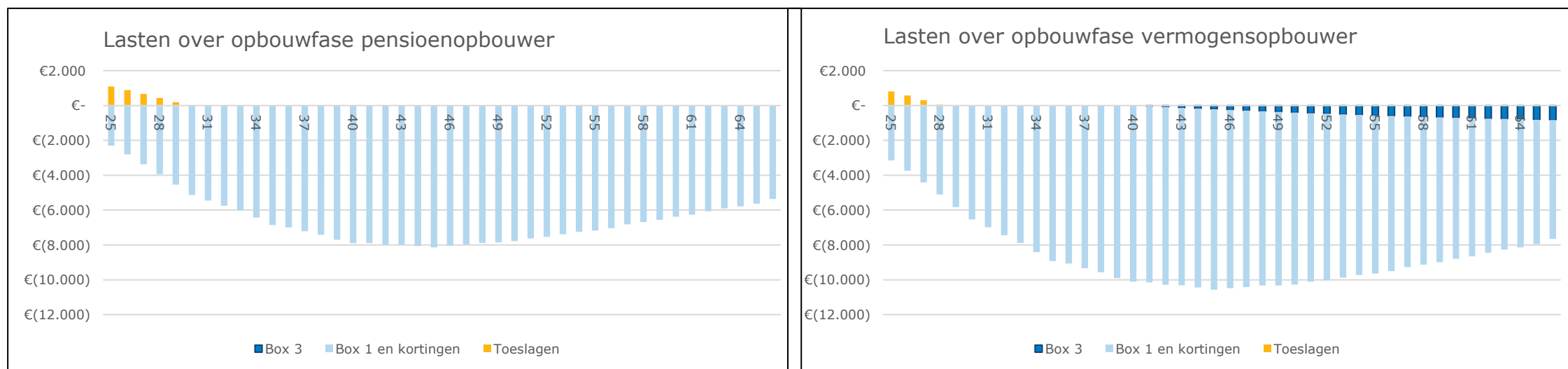

Voor elk jaar in de opbouwfase berekenen we de totale lasten en baten

De pensioenopbouwer en vermogensopbouwer hebben verschillende lasten en baten tijdens hun opbouwfase:

- Uitgesplitst in Box 1 minus kortingen, Box 3 en toeslagen, al deze lasten en baten zijn verdisconteerd
- Omdat de vermogensopbouwer meer vermogen opbouwt, betaalt deze aan het einde van de opbouwfase Box 3 belasting
- Daarnaast betaalt de vermogensopbouwer hogere Box 1 minus kortingen, omdat de vermogensopbouwer een hoger belastbaar loon heeft
- Deze lasten worden verdisconteerd, daarom nemen de (verdisconteerde) lasten aan het einde van de opbouwfase af.

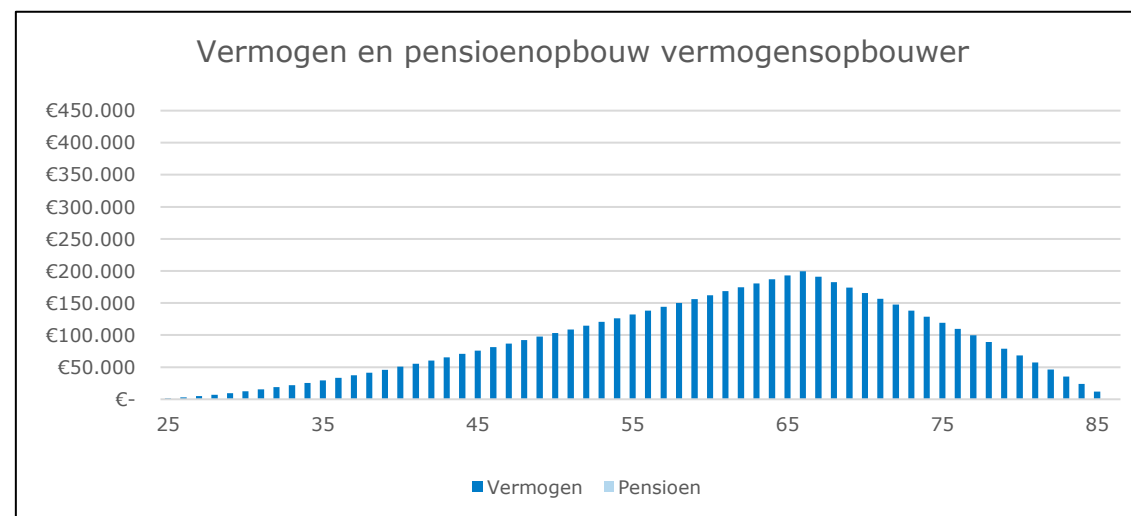
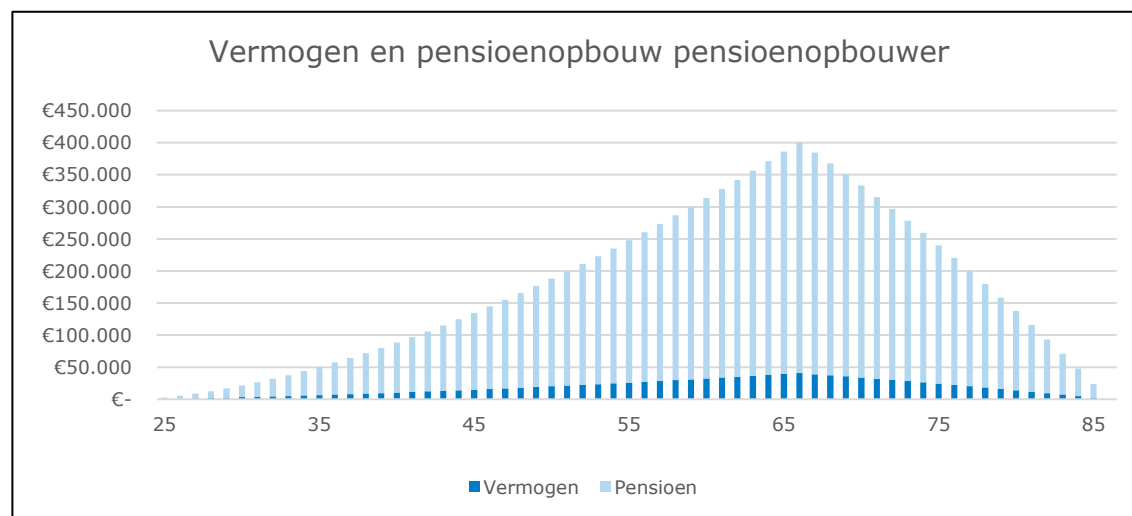

De pensioenpot en vermogenspot nemen toe tot aan pensioenleeftijd en worden daarna opgebruikt

Per jaar berekenen we het vermogen en het pensioen voor de pensioenopbouwer en vermogensopbouwer:

- De pensioenopbouwer bouwt pensioen op door jaarlijkse inleg werkgever + werknemer
- De vermogensopbouwer spaart extra vermogen, beide hebben hetzelfde besteedbare inkomen. Het verschil in netto inkomen van de vermogensopbouwer en het besteedbaar inkomen van de pensioenopbouwer wordt door de vermogensopbouwer in de spaarpot gelegd
- Zowel pensioen als vermogen renderen 2% per jaar
- Tijdens de uitkeringsfase wordt het vermogen en het pensioen per jaar uniform opgemaakt zodat beide eindigen met 0 euro pensioen en vermogen op het moment van overlijden (86 jaar)

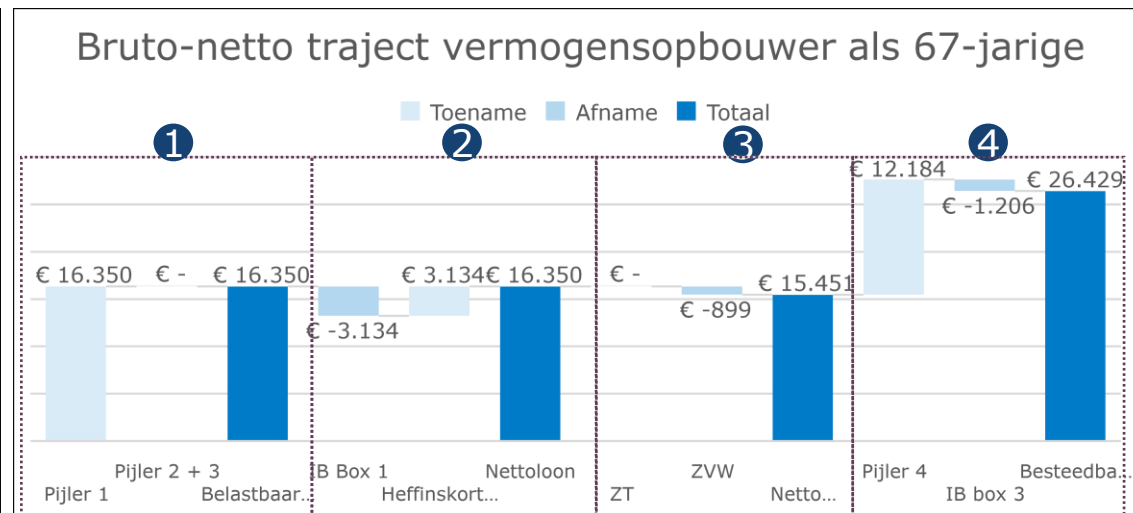
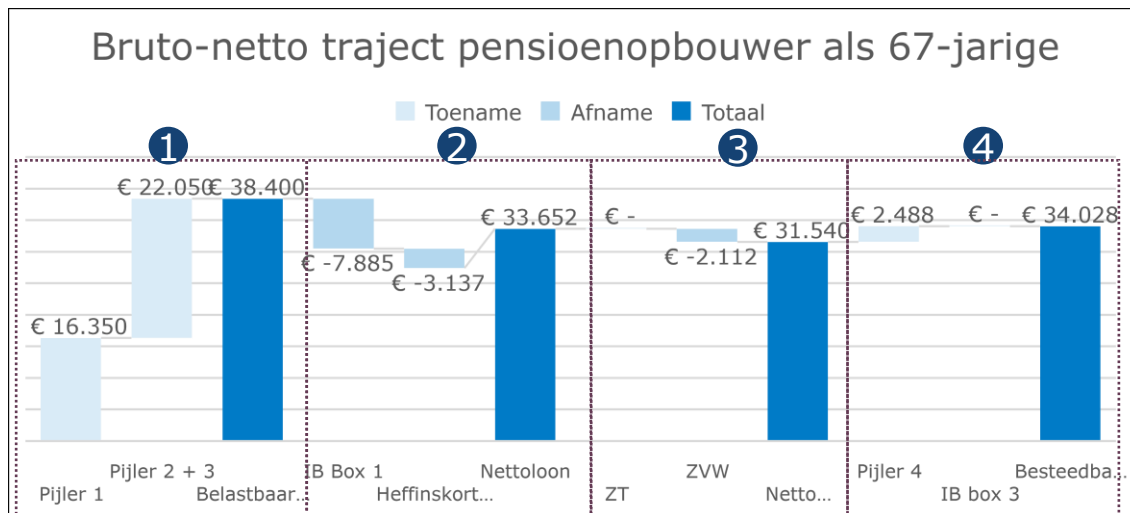

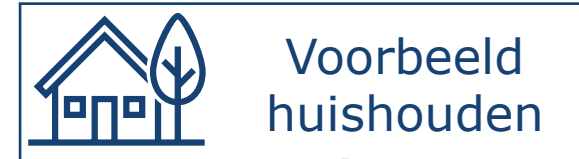

De uitkeringsfase heeft een ander bruto-netto traject voor beide voorbeeldhuishoudens

Voor de fictieve 67-jarige alleenstaande vermogensopbouwer of pensioenopbouwer ziet het bruto-netto traject er zo uit:

- ① De pensioenopbouwer heeft een hoger belastbaar inkomen vergeleken met de vermogensopbouwer
- ② De vermogensopbouwer houdt hetzelfde nettoloon als belastbaar loon over, de pensioenopbouwer betaalt meer Box 1 belasting minus kortingen
- ③ De pensioenopbouwer betaalt meer ZVW dan de vermogensopbouwer. Omdat de pensioenopbouwer een hoog nettoloon heeft en de vermogensopbouwer een hoog vermogen, krijgen beide geen zorgtoeslag.
- ④ Beide maken hun vermogen uniform op gedurende de uitkeringsfase, bij de vermogensopbouwer heeft pijler 4 veel effect op het totale besteedbare inkomen. De vermogensopbouwer betaalt Box 3 belasting

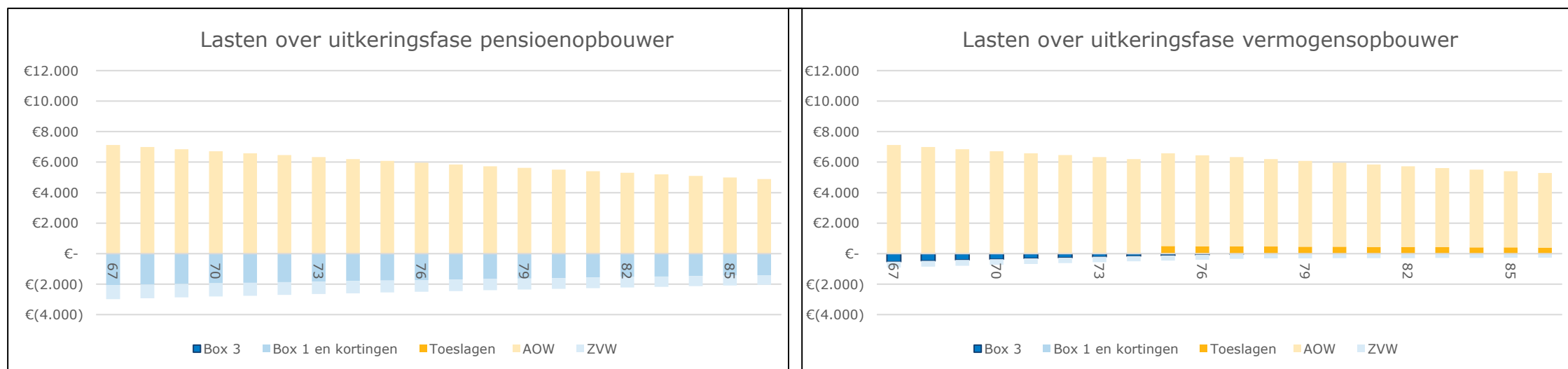

Voor elk jaar in de uitkeringsfase berekenen we de totale lasten en baten

De pensioenopbouwer en vermogensopbouwer hebben verschillende lasten en baten tijdens hun uitkeringsfase:

- De pensioenopbouwer betaalt meer Box 1 minus kortingen, omdat de pensioenopbouwer een hoger belastbaar loon heeft, de vermogensopbouwer heeft meer kortingen dan Box 1 belasting en vanwege de niet-verzilverbare kortingen (NVZK) komen de Box 1 – kortingen op 0 uit
- De vermogensopbouwer krijgt vanaf zijn/haar 75ste zorgtoeslag, dat is het moment dat de vermogenspot onder de toeslagengrens komt
- Beide krijgen evenveel AOW, deze baten worden vanwege het disconteringseffect minder waard over het pensioen heen
- De pensioenopbouwer betaalt een hoger ZVW vanwege het hogere belastbaar loon

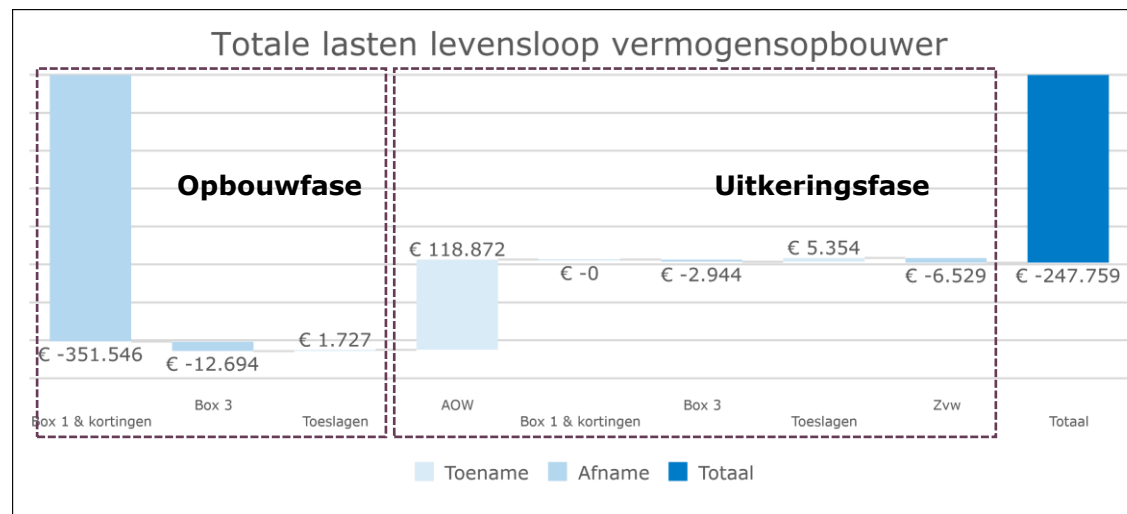
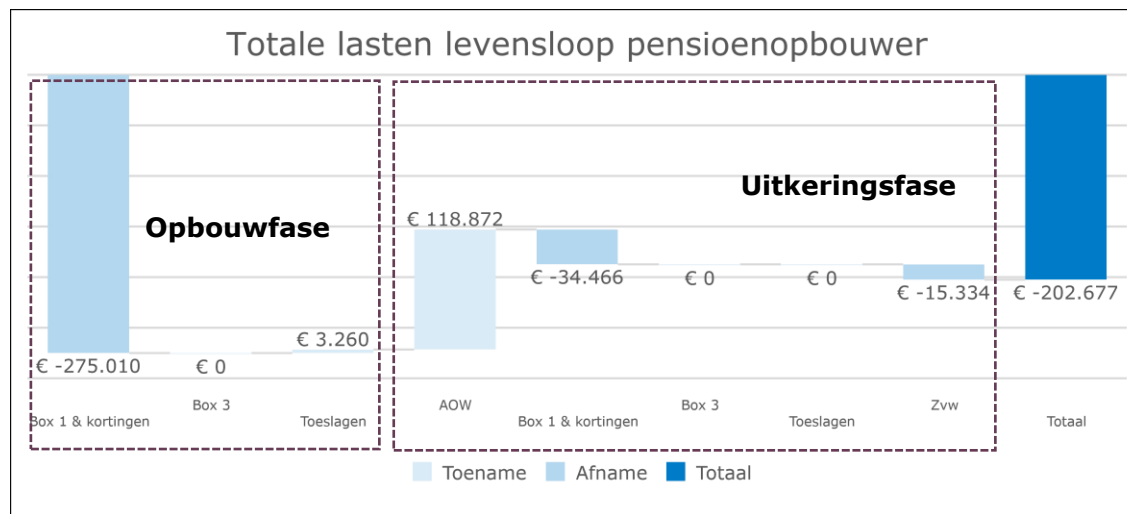

We vergelijken de lasten en baten gedurende de gehele levensloop voor beide huishoudens

In totaal betaalt de pensioenopbouwer minder lasten dan de vermogensopbouwer:

- De pensioenopbouwer is in totaal 45.000 euro minder kwijt over zijn/haar levensloop dan de vermogensopbouwer, dit verschil wordt verklaard doordat de vermogensopbouwer meer Box 1 minus kortingen en Box 3 betaalt gedurende zijn levensloop. Het verschil wordt kleiner doordat de vermogensopbouwer meer toeslagen krijgt en minder ZVW betaalt, maar dit heft het verschil door de inkomstenbelastingen niet op
- Voor verschillende startinkomens en huishoudens en scenario's is deze analyse gedaan, en het verschil tussen totale lasten van de pensioenopbouwer en vermogensopbouwer is steeds weergegeven

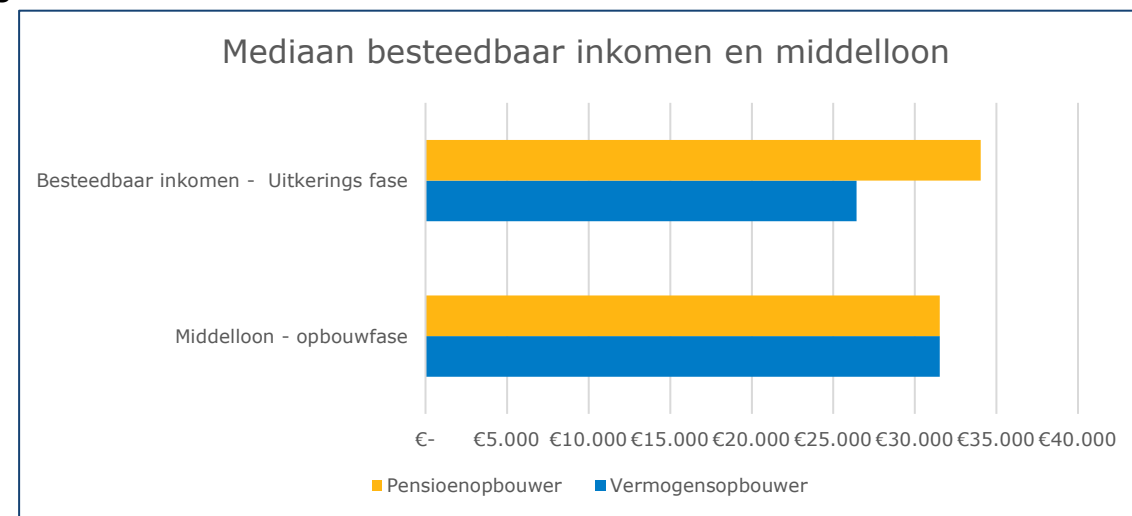
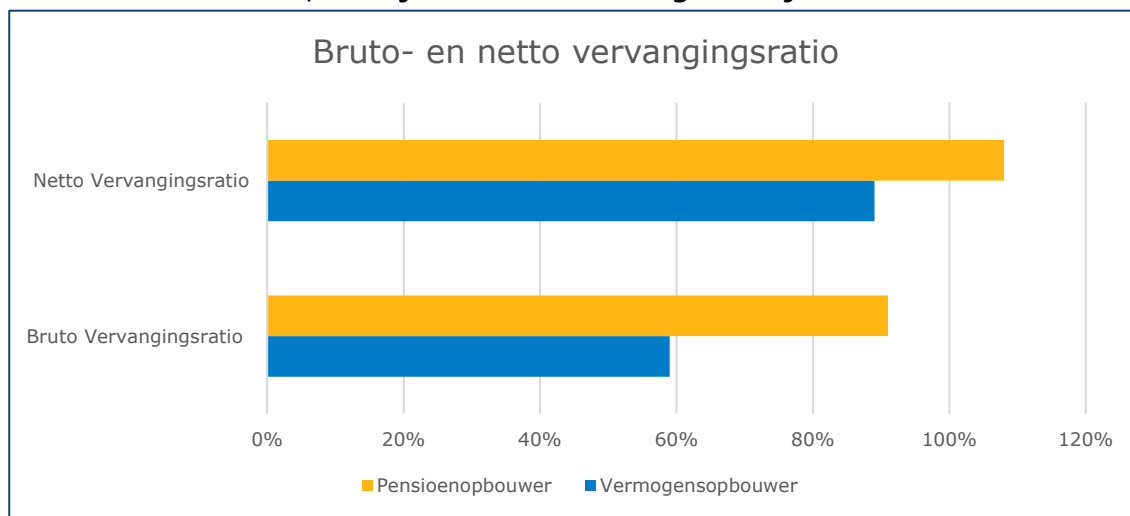

Naast lasten en baten over de levensloop, kijken we ook naar de vervangingsratio's

Het netto vervangingsratio is hoger dan het bruto vervangingsratio bij de voorbeeldhuishoudens:

- De netto vervangingsratio is gebaseerd op het besteedbare inkomen van tijdens opbouw- en uitkeringsfase. Dit betekent dat sparen, pijler 4 en Box 3 belasting mee worden genomen in de berekening.
- De vermogensopbouwer heeft een lagere bruto vervangingsratio doordat de vermogensopbouwer een hoger bruto loon heeft in de opbouwfase en een lagere pijler 1 t/m 4 in de uitkeringsfase
- Het verschil tussen de bruto- en netto vervangingsratio is bij de vermogensopbouwer hoger dan bij de pensioenopbouwer (30%-punt vs 17%-punt). Dit komt doordat de vermogensopbouwer tijdens de opbouwfase een relatief groter gat heeft tussen bruto en netto, en tijdens de uitkeringsfase juist een relatief klein gat heeft tussen bruto en netto.

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

Vergelijking huishoudens in het basisscenario

Het effect van de omkeerregeling vergelijken we voor verschillende fictieve huishoudens en verschillende scenario's. We variëren in drie variabelen, het type huishouden, het scenario en het startinkomen. Elk huishouden en scenario heeft een range aan startinkomens tussen de 15.000 en 80.000 euro¹ voor alleenstaande en voor koppels tussen de 30.000 en 120.000 euro, met stapjes van 2.000. Allereerst maken we de vergelijking voor het basisscenario, in dit scenario blijft alles constant voor de pensioen- en vermogensopbouwer, alleen het loon verandert over de tijd heen (zie slide 8). De arbeidsmarktstatus, manier van wonen, huishoudsamenstelling enzovoorts blijft constant.

We maken de vergelijking voor vier verschillende fictieve huishoudens:

- Alleenstaande zonder huurtoeslag (HT): Dit is het basishuishouden. Hierin zien we de effecten van de omkeerregeling zonder extra regelingen, deze alleenstaande krijgt alleen zorgtoeslag als toeslag
- Alleenstaande met huurtoeslag (HT): Naast zorgtoeslag krijgt dit fictieve huishouden er ook huurtoeslag bij, dit is een relatief hoge toeslag waardoor dit effect gaat hebben op de totale lasten en baten over een levensloop
- Koppel met koophuis: Dit fictieve huishouden heeft in vergelijking met het basishuishouden andere toeslagengrenzen, het AOW is voor hen samen lager en de Box 3 belasting wordt betaald over het gezamenlijke vermogen. Daarnaast heeft het koppel een koophuis, hier betalen ze eigenwoningforfait over en krijgen ze hypotheekrenteaftrek voor (gedurende het afbetalen van hun hypotheek)
- Alleenstaande ZZZP'er met huurtoeslag (HT): De ZZZP'er heeft andere aftrekposten in vergelijking met het basishuishouden, daarnaast spaart de pensioenopbouwende ZZZP'er alleen via de derde pijler

1. Startsalair van 80.000 euro komt niet veel voor, maar voor de volledigheid wordt deze wel gepresenteerd

Scenario's

Naast het basisscenario kijken we nog naar vijf andere scenario's. Dit zijn scenario's die andere effecten hebben op de omkeerregeling en/of het opbouwen van vermogen dan het basisscenario, en daarmee ook het verschil in lasten tussen de pensioenopbouwer en vermogensopbouwer beïnvloedt.

- Langer leven: in basisscenario worden beide huishoudens 86 en leven daarmee nog 20 jaar na pensioen, in dit scenario leven de huishoudens 30 jaar na pensioen. De pensioenpot en vermogenspot worden uniform opgemaakt in 30 jaar in plaats van 20 jaar
- Extra consumeren: De vermogensopbouwer spaart niet extra voor het pensioen, maar besteed meer tijdens de opbouwfase. Beide huishoudens blijven 2% sparen van het netto-inkomen
- Vermogen achterlaten: Het vermogen wordt niet geheel opgemaakt in de uitkeringsfase, 50% van het vermogen wordt geconsumeerd tijdens de uitkeringsfase voor zowel de vermogensopbouwer als de pensioenopbouwer. Het pensioen van de pensioenopbouwer wordt wel 100% geconsumeerd
- Later in Nederland: Zowel de vermogensopbouwer als de pensioenopbouwer komt bij 45-jarige leeftijd naar Nederland, beide hebben tot die tijd geen vermogen en/of pensioen opgebouwd. Daarnaast krijgen beide minder AOW omdat ze minder lang in Nederland hebben gewoond, mogelijk komen ze wel in aanmerking voor aanvullend pensioen (AIO)
- Later sparen: Zowel de vermogensopbouwer als pensioenopbouwer gaat vanaf 45-jarige leeftijd pensioen en/of vermogen opbouwen

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

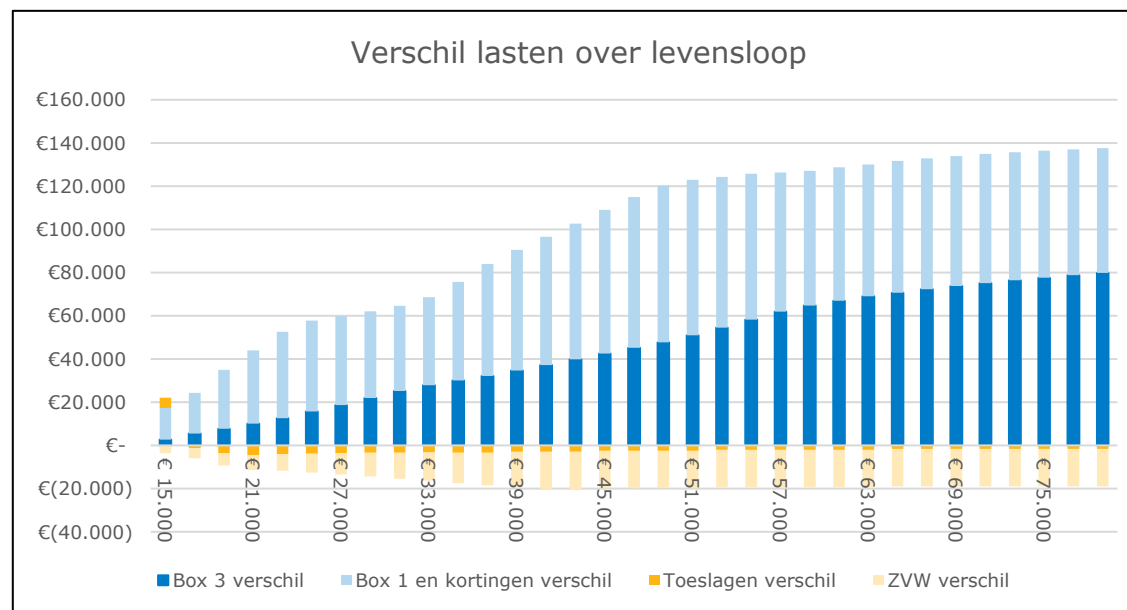
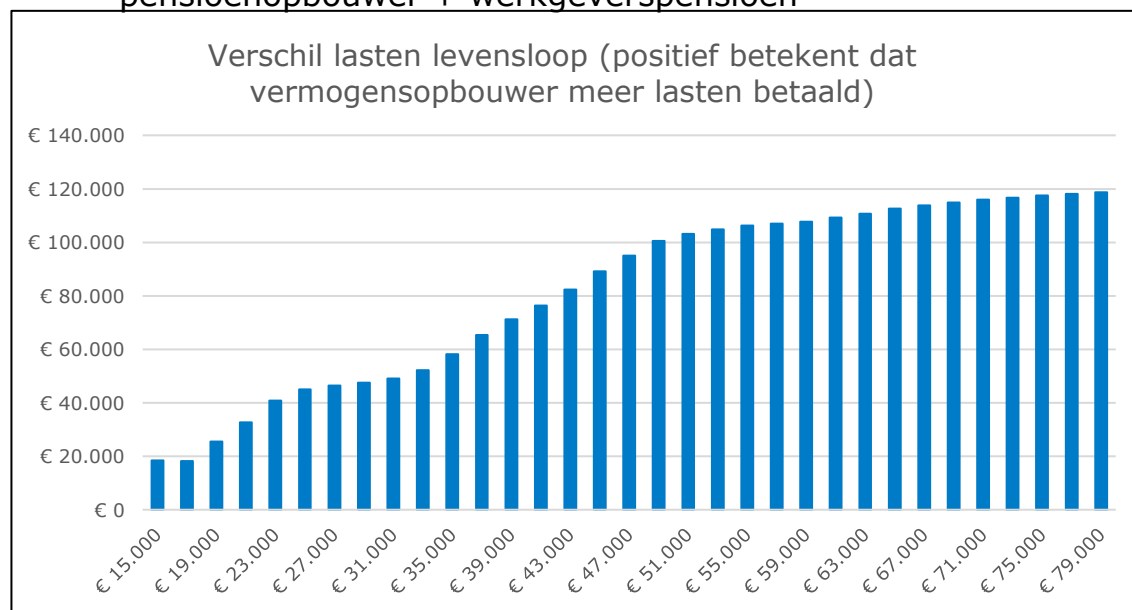
H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

Pensioenopbouw leidt tot lagere lasten bij het basishuishouden voor alle startinkomens

- Deze lagere lasten komen met name door verschil in Box 1 – kortingen en Box 3 belasting
- De weergegeven lasten zijn verdisconteerde lasten
- Bij lage inkomens krijgen de huishoudens over de levensloop meer baten dan lasten van de overheid. De vermogensopbouwer wordt bij lage inkomens minder financieel gesteund dan de pensioenopbouwer
- Startinkomens op de x-as, zijn de startinkomens voor de pensioenopbouwer. De vermogensopbouwer heeft het startinkomen van de pensioenopbouwer + werkgeverspensioen

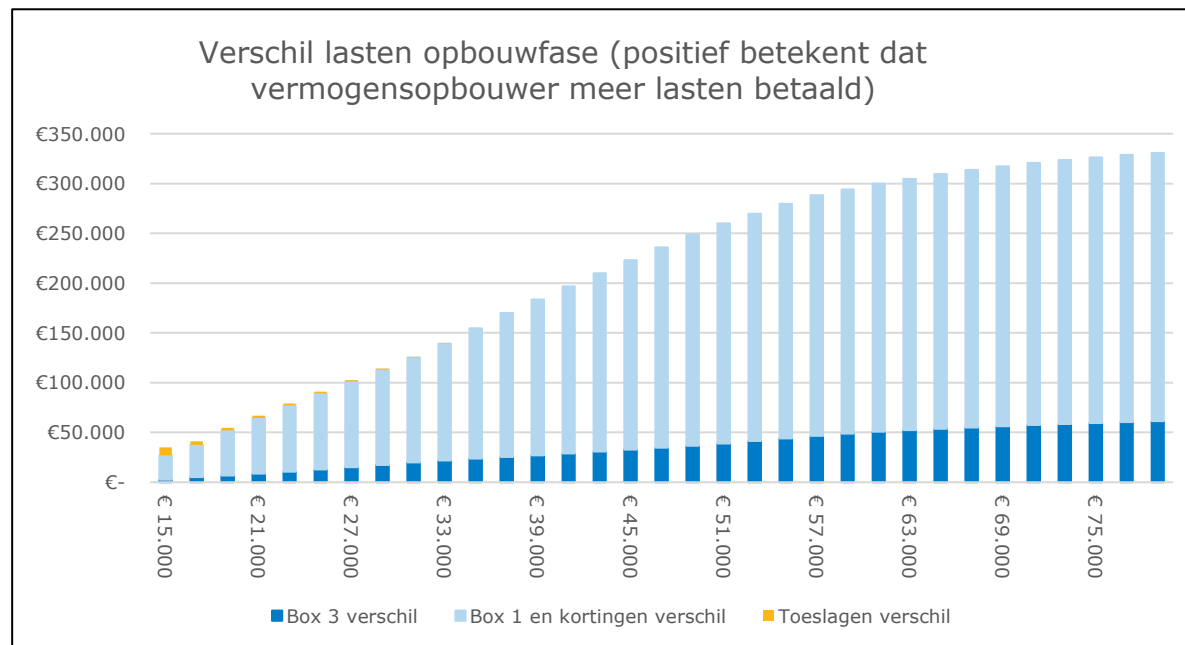

Tijdens de opbouwfase heeft de vermogensopbouwer hogere IB belastingen

Effecten van de omkeerregeling tijdens de opbouwfase:

- Vermogensopbouwer betaald meer Box 1 belasting – kortingen, dit komt omdat de vermogensopbouwer gedurende de opbouwfase elk jaar een hoger belastbaar loon heeft
- Vermogensopbouwer betaald meer Box 3 belasting vanwege sparen in de vermogenspot
- Pensioenopbouwer krijgt bij lage startinkomens meer toeslagen, vanwege lager verzamelinkomen

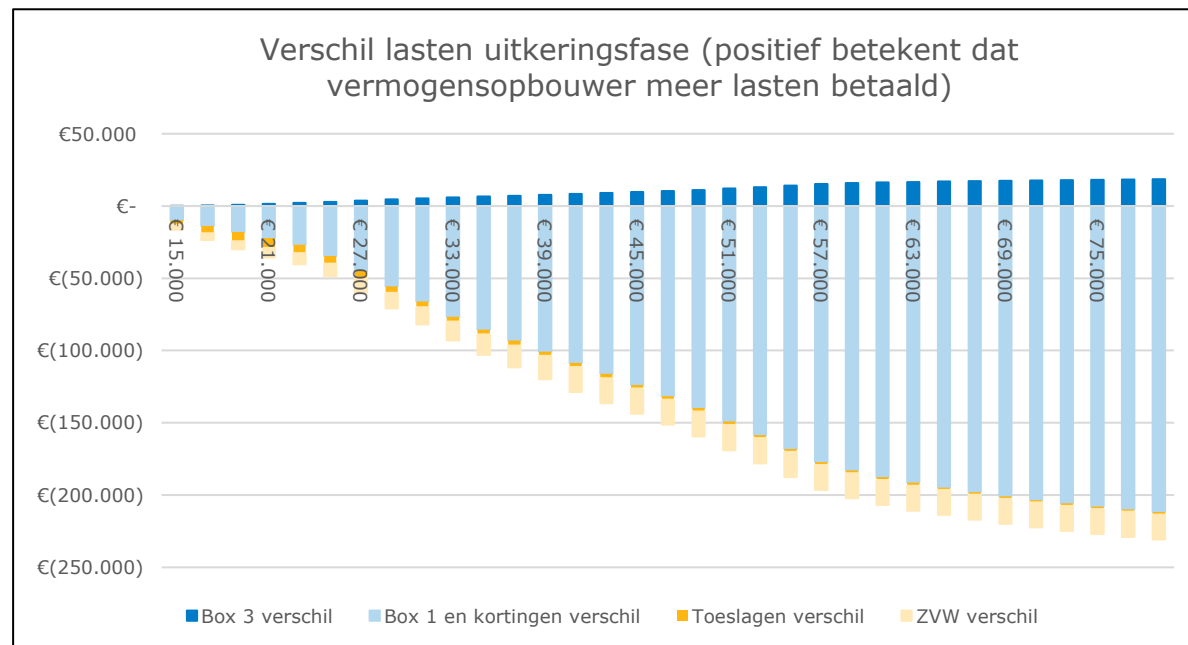

De hogere lasten voor de pensioenopbouwer in de uitkeringsfase worden gedempt door verdiscontering

Effecten van de omkeerregeling tijdens de uitkeringsfase:

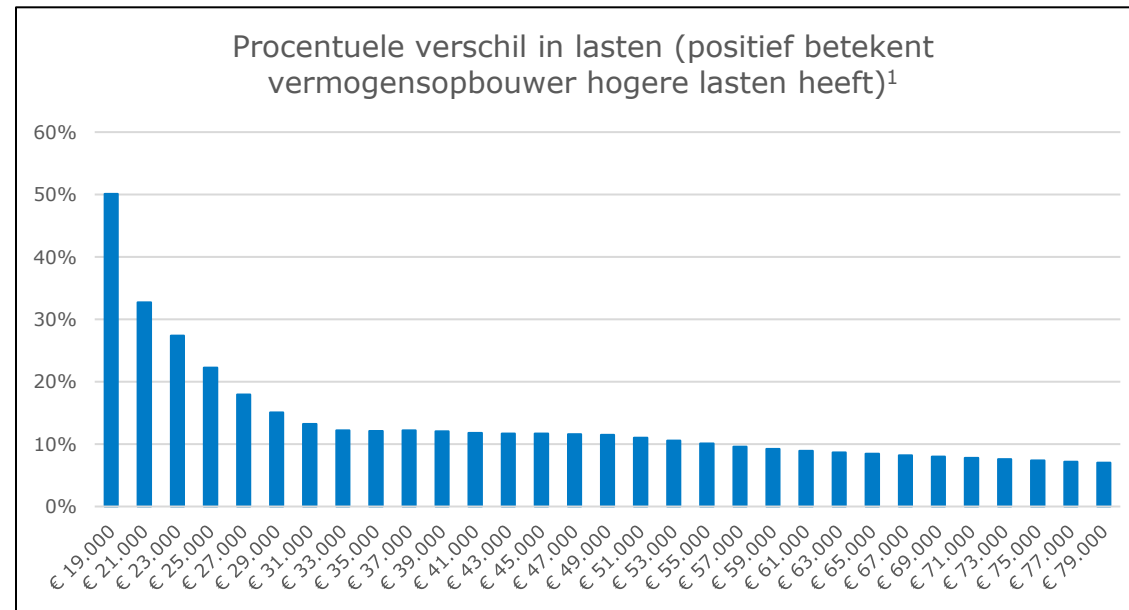
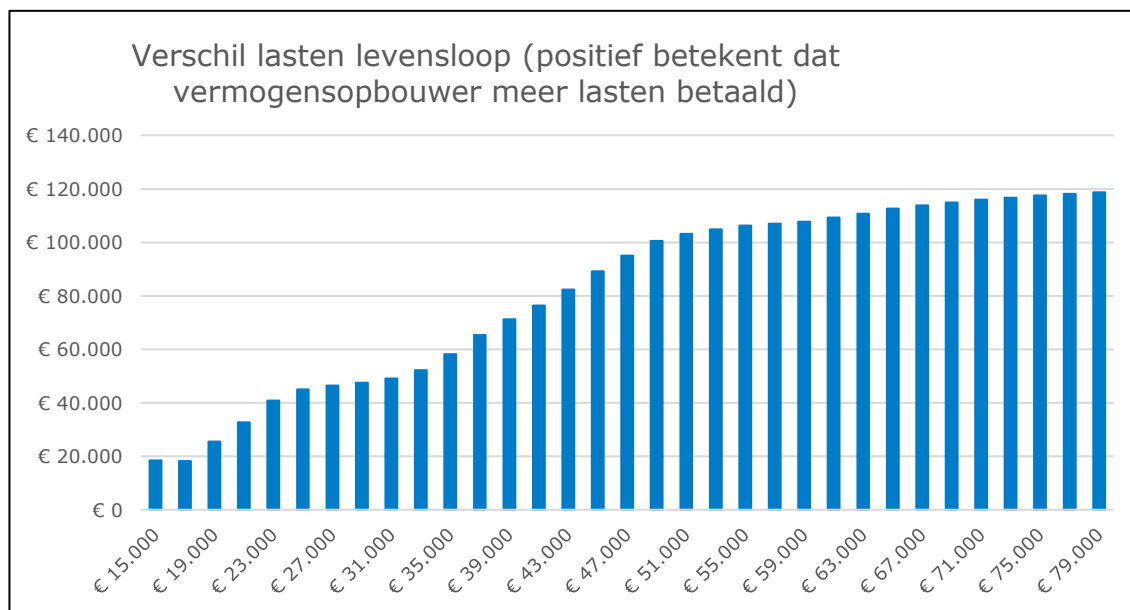
- Door de omkeerregeling betaalt de pensioenopbouwer meer IB Box 1 – kortingen tijdens de uitkeringsfase. Dit zijn uitgestelde belastingen en daarmee minder belastend voor het huishouden (disconteringseffect)
- Vermogensopbouwer heeft niet-verzilverbare kortingen, op het begin van de uitkeringsfase kunnen deze van de Box 3 belasting afgetrokken worden. Wanneer de Box 3 belasting 0 wordt, zijn deze kortingen niet meer te verzilveren
- Vermogensopbouwer krijgt meer toeslagen, maar vaak pas later in uitkeringsfase vanwege te hoog vermogen op het begin van de uitkeringsfase
- Pensioenopbouwer betaalt meer ZVW, omdat de vermogensopbouwer een laag nettoloon heeft (zonder vierde pijler)

Het verschil in lasten is relatief hoger bij lagere inkomens

- Bij een startinkomen van 19.000 euro betaalt vermogensopbouwer 50% meer lasten dan pensioenopbouwer. Zou de pensioenopbouwer bijvoorbeeld 1000 euro lasten hebben, dan zou de vermogensopbouwer 1500 euro aan lasten hebben
- Bij hogere startinkomens heeft de omkeerregeling relatief minder impact op de lasten, vergeleken met lagere startinkomens

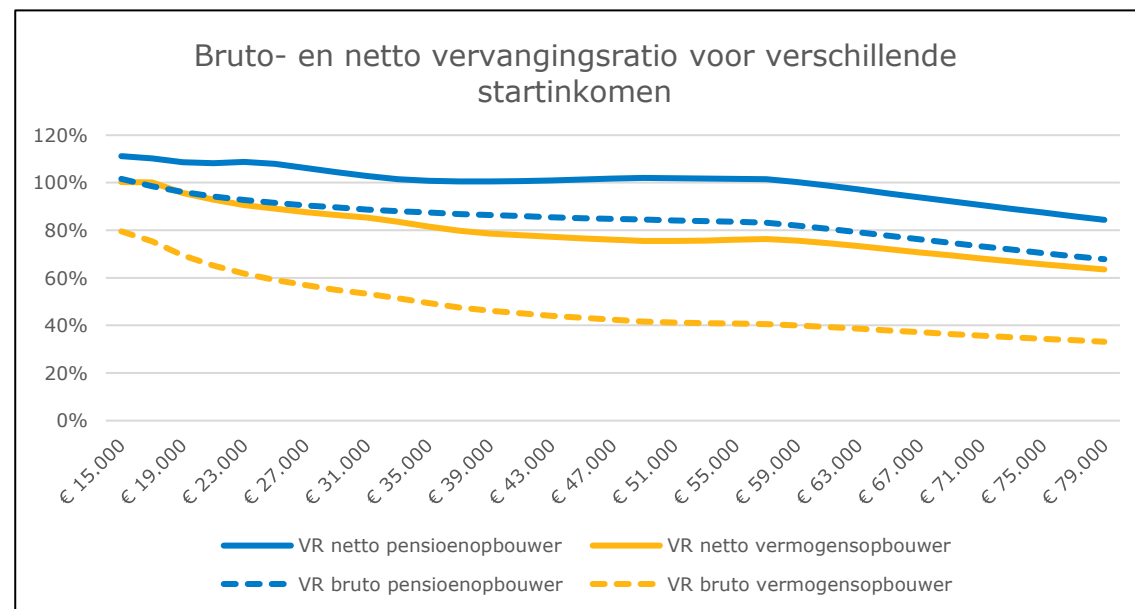
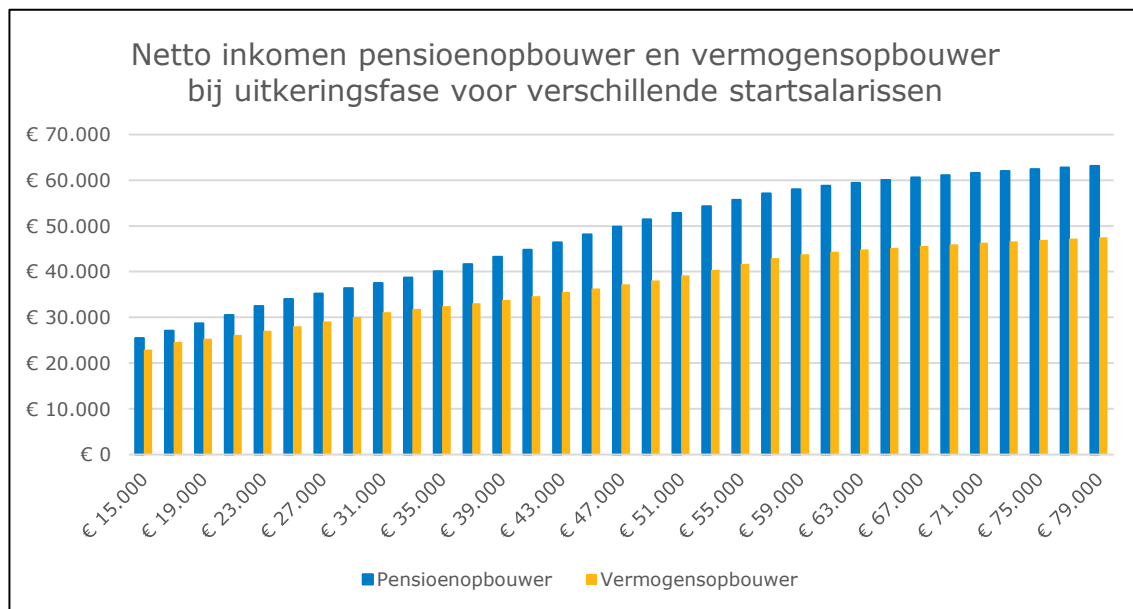

1. Relatieve verschil pas vanaf 19.000 startinkomen, omdat bij lagere startinkomens de pensioenopbouwer een netto negatieve last heeft, en de vermogensopbouwer een positieve last heeft. Dit maakt relatieve verschillen niet te interpreteren.

Pensioenopbouwers hebben een hogere vervangingsratio

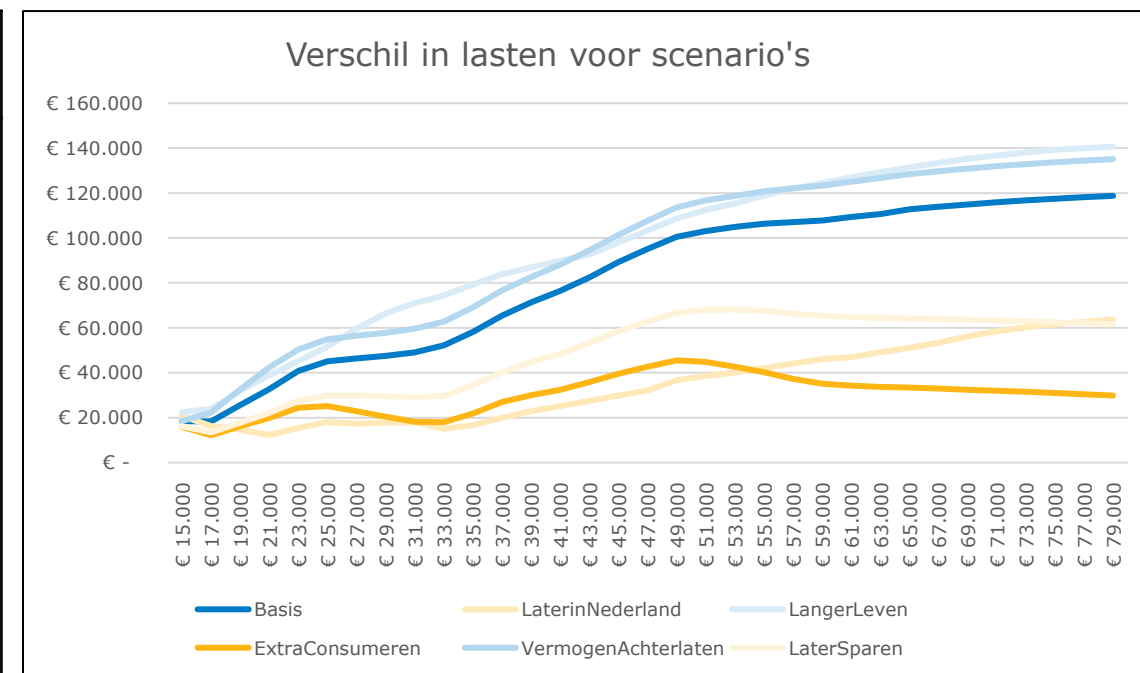
- De netto vervangingsratio is hoger dan de bruto vervangingsratio over alle startinkomens voor zowel de pensioenopbouwer en vermogensopbouwer
- Pensioenopbouwer heeft voor elk startinkomen een hoger netto-inkomen tijdens de uitkeringsfase dan vermogensopbouwer, de pensioenopbouwer heeft ook een hoger bruto- en netto vervangingsratio

Pensioenopbouwers hebben in alle scenario's lagere lasten dan vermogensopbouwers

Scenario	Verschil lasten tov basispad
Extra Consumeren	Lager ivm geen Box3 belasting en extra toeslagen
Langer Leven	Hoger ivm meer Box3 belasting en minder toeslagen
Later In Nederland	Lager ivm nagenoeg geen vermogensopbouw en meer AIO
Later Sparen	Lager ivm lagere Box3 belasting
Vermogen Achterlaten	Hoger ivm meer Box3 belasting

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

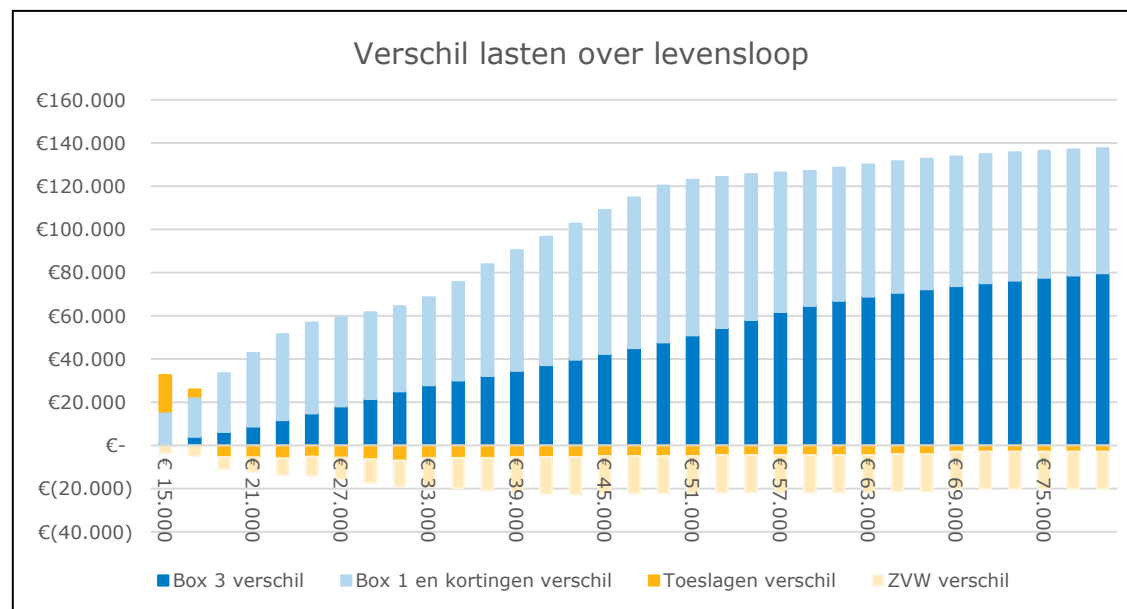
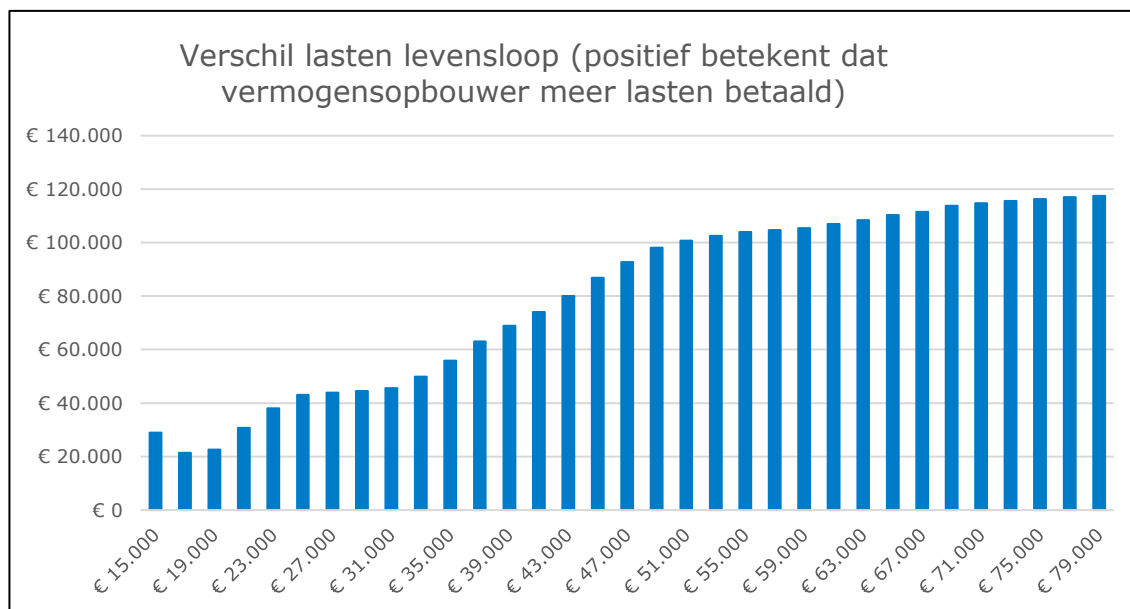
H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

Verskil in lasten hoger vergeleken met alleenstaande zonder huurtoeslag bij lage inkomens

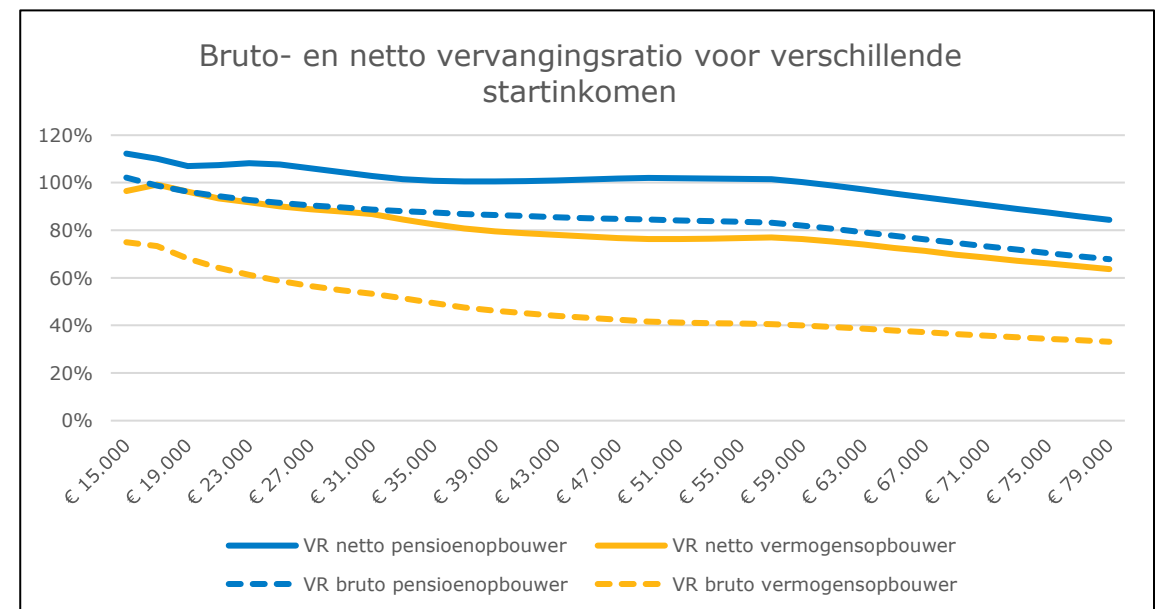
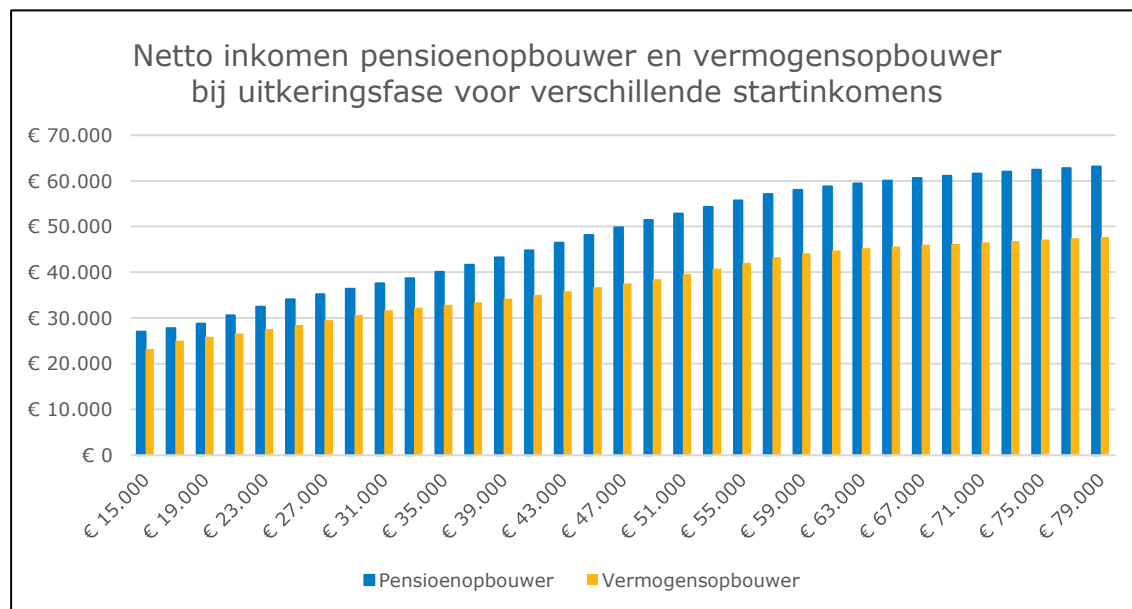
- Bij hoge inkomens is het verschil in lasten juist kleiner vergeleken met het huishouden zonder huurtoeslag
- Bij lage inkomens krijgen de huishoudens over de levensloop meer baten dan lasten van de overheid. De vermogensopbouwer wordt bij lage inkomens minder financieel gesteund dan de pensioenopbouwer
- Dit komt omdat de effecten van toeslagen vergroot wordt door de toevoeging van huurtoeslag in dit voorbeeldhuishouden

Vermogensopbouwer heeft bij lage startinkomens een hoger netto vervangingsratio t.o.v. basishuishouden

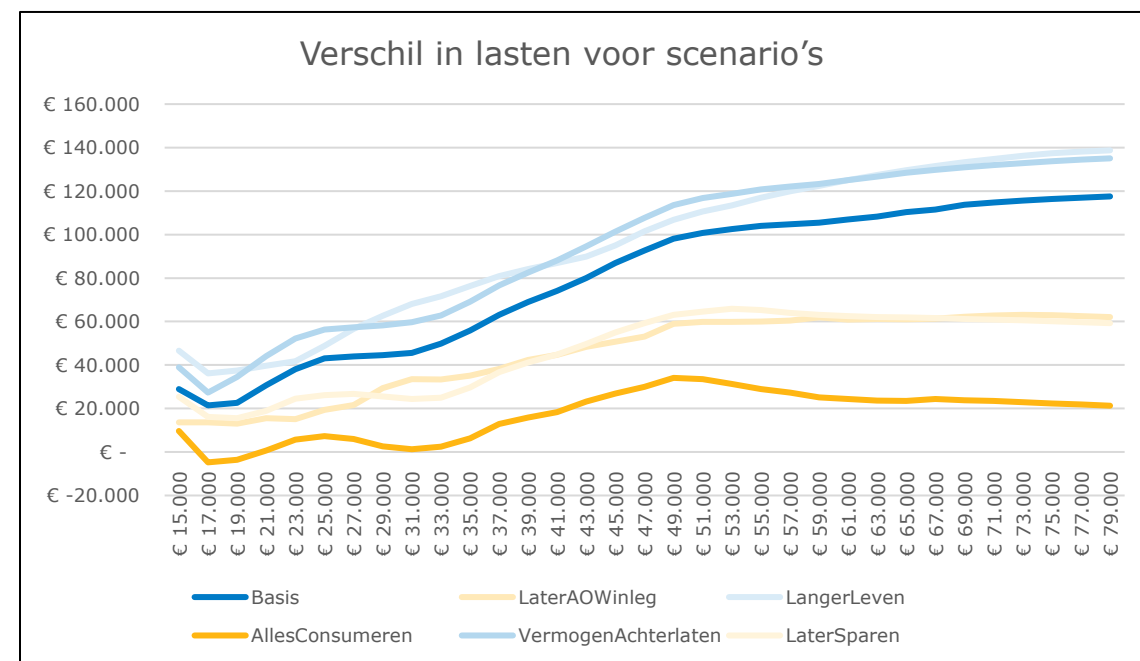
- De vermogensopbouwer heeft een hoger netto vervangingsratio t.o.v. het basishuishouden doordat de vermogensopbouwer in de uitkeringsfase huurtoeslag krijgt. De alleenstaande zonder huurtoeslag krijgt deze toeslag niet

Beeld onder vrijwel alle assumpties hetzelfde behalve bij zeer laag inkomen en extra consumptie

Scenario	Verskil lasten tov basispad
Extra Consumeren	Lager ivm geen Box3 belasting en extra toeslagen
Langer Leven	Hoger ivm meer Box3 belasting en minder toeslagen
Later In Nederland	Lager ivm nagenoeg geen vermogensopbouw en meer AIO
Later Sparen	Lager ivm lagere Box3 belasting
Vermogen Achterlaten	Hoger ivm meer Box3 belasting

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

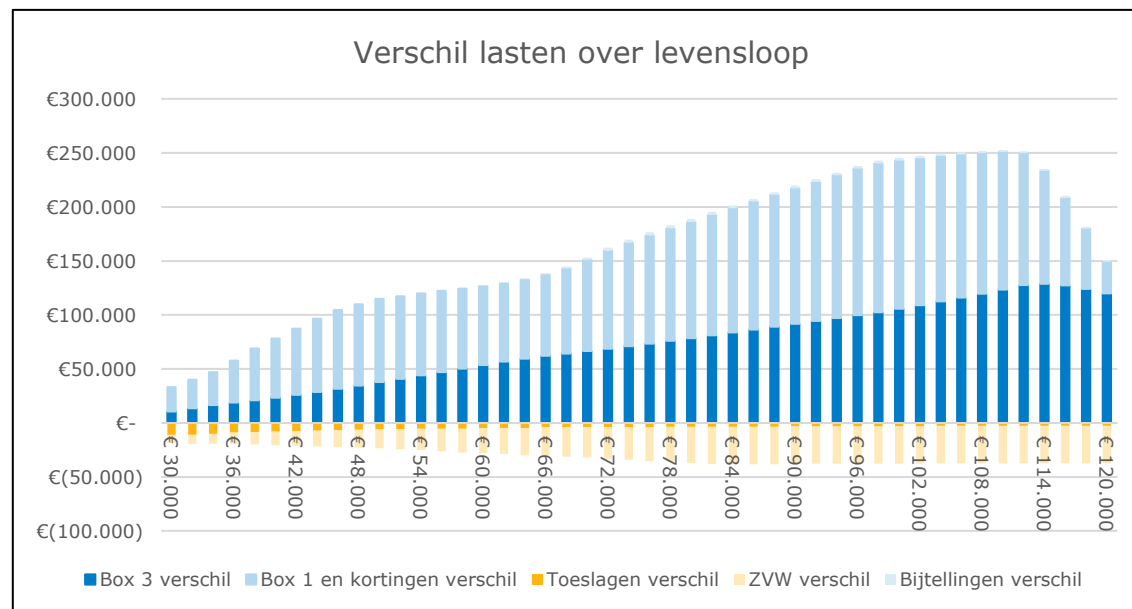
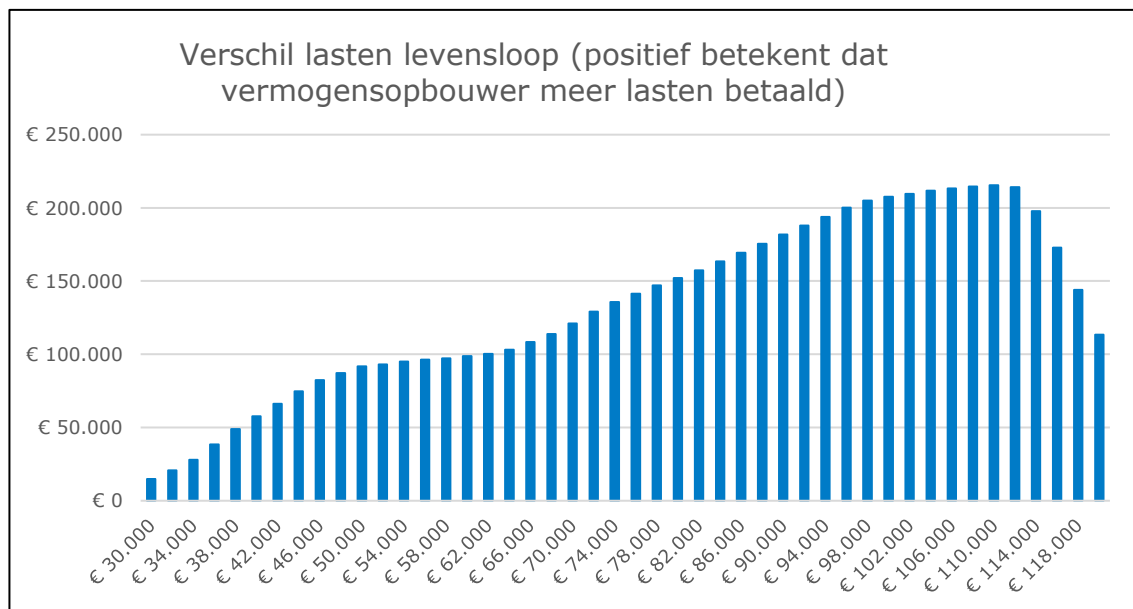
H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

Ook voor samenwonende met eigen woning zijn de lasten hoger voor de vermogensopbouwer

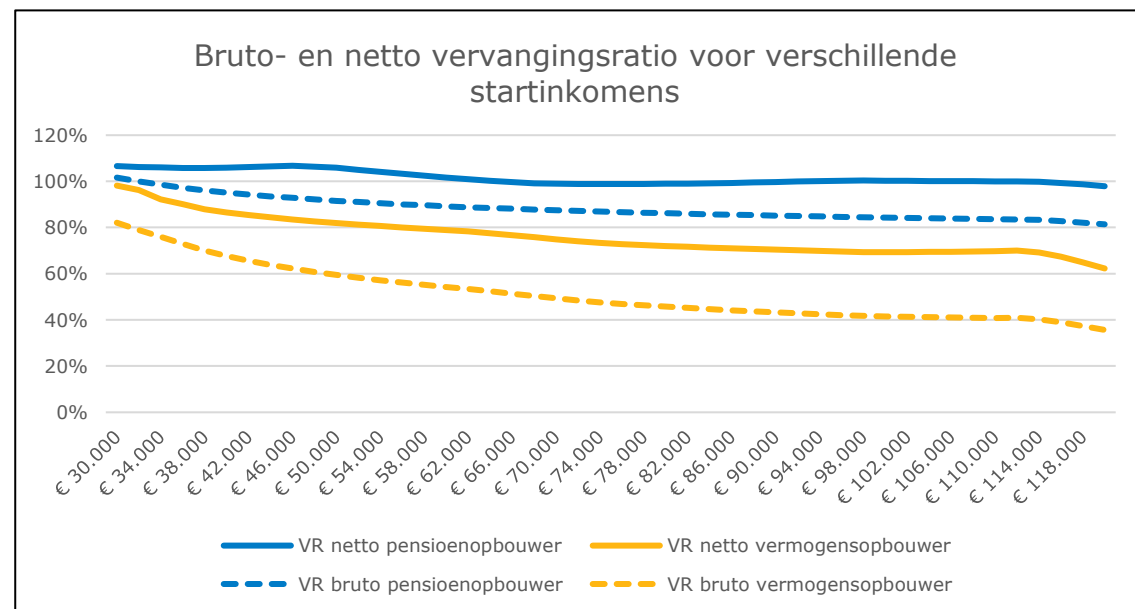
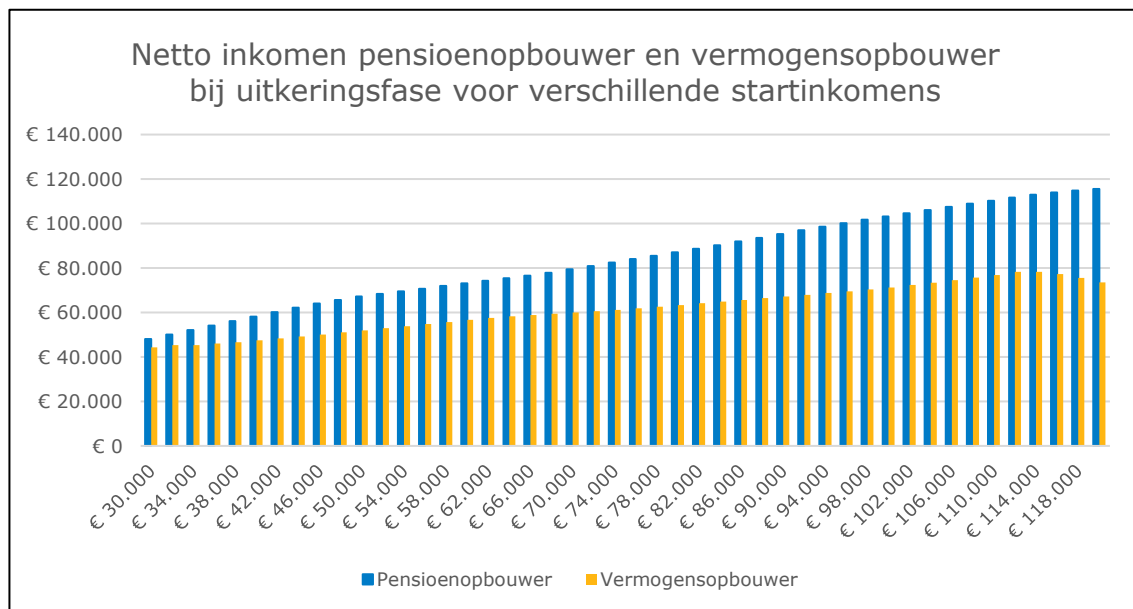
- Kostwinnaars binnen een huishouden verdienen beide 50/50 van het inkomen en sparen beide op dezelfde manier voor pensioen
- Wederom zijn IB Box 1 en Box 3 belasting de grote drijvers van de verschillende lastendruk.
- Vermogensopbouwer betaalt minder ZVW in de uitkeringsfase, omdat brutoloon lager valt.
- Bij lage inkomens krijgen de huishoudens over de levensloop meer baten dan lasten van de overheid. De vermogensopbouwer wordt bij lage inkomens minder financieel gesteund dan de pensioenopbouwer
- Daarnaast krijgt de vermogensopbouwer eerder te maken met bijtelling van aftrekposten (HRA)

Voor samenwonende zijn er geen grote afwijkende Vervangingsratio's ten opzichte van het basishuishouden.

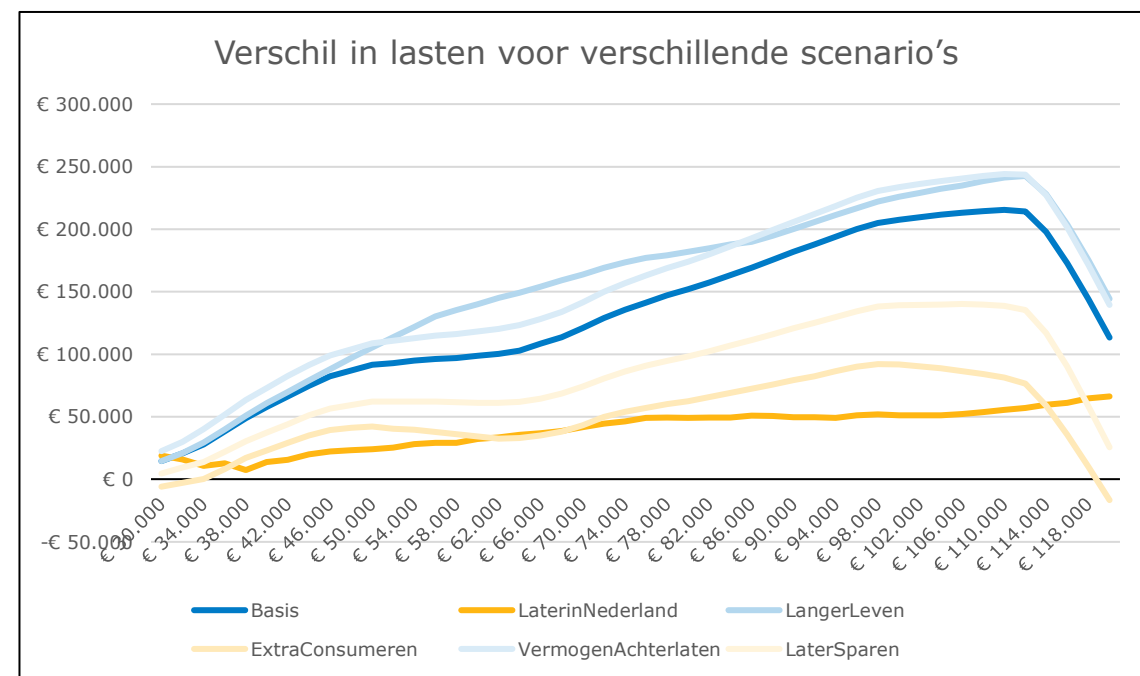
- Pensioenopbouwer heeft een hoger netto en bruto vervangingsratio.
- Deze nemen af naarmate het inkomen stijgt.
- Bij lage inkomens is het verschil tussen netto inkomen pensioenopbouwer en vermogensopbouwer kleiner in vergelijking met hoge inkomens

Beeld onder vrijwel alle assumpties hetzelfde behalve bij zeer laag inkomen en extra consumptie

Scenario	Vershil lasten tov basispad
Extra Consumeren	Lager ivm geen Box3 belasting en extra toeslagen
Langer Leven	Hoger ivm meer Box3 belasting en minder toeslagen
Later In Nederland	Lager ivm nagenoeg geen vermogensopbouw en meer AIO
Later Sparen	Lager ivm lagere Box3 belasting
Vermogen Achterlaten	Hoger ivm meer Box3 belasting

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

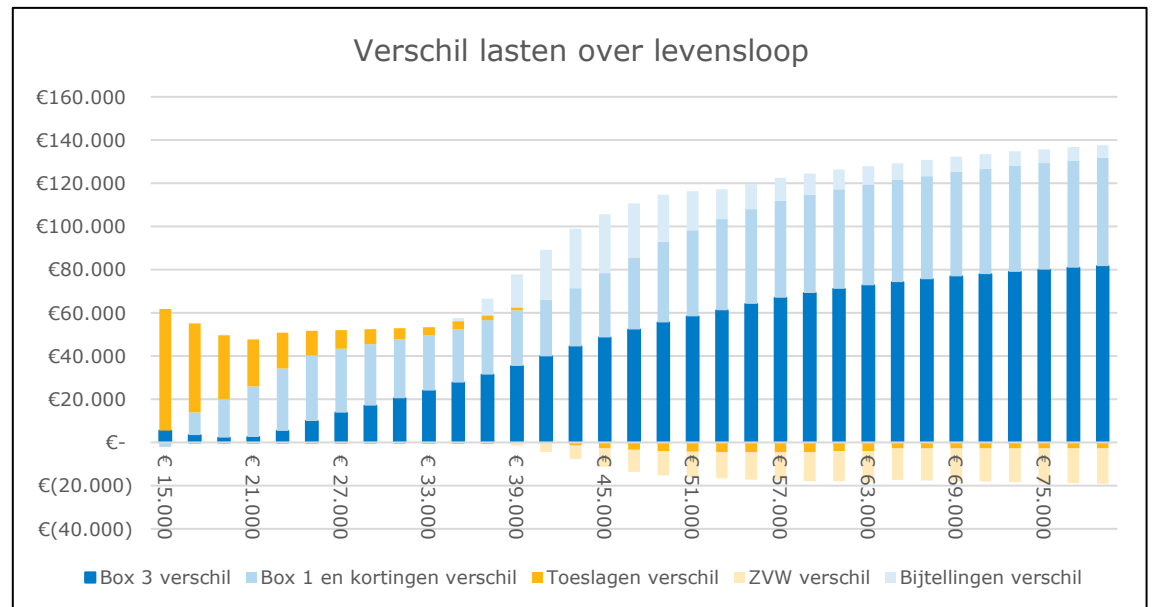
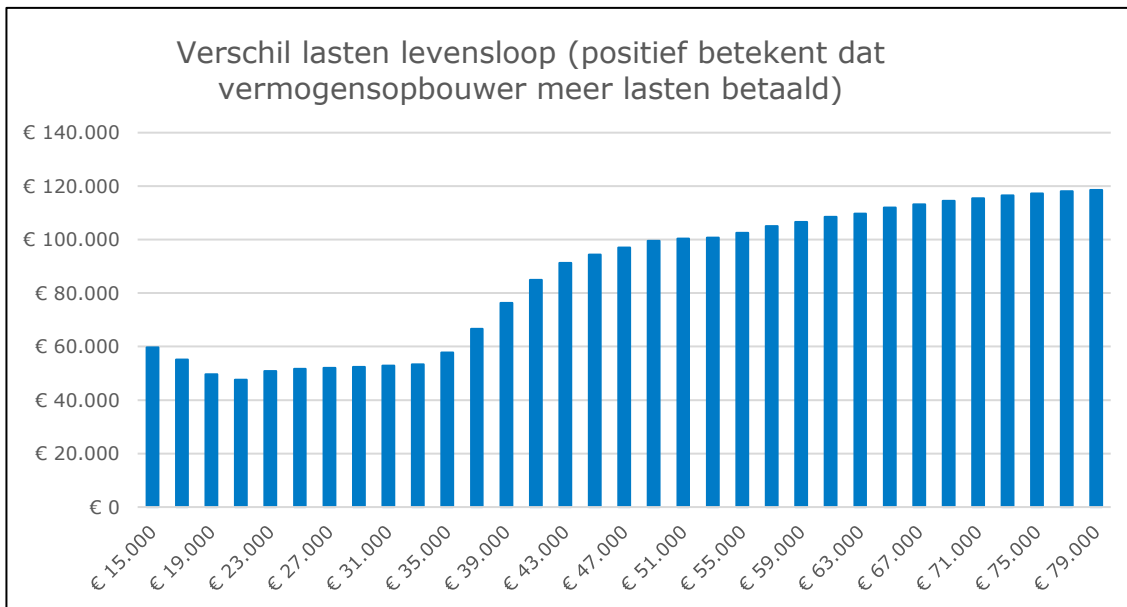
H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

ZZP'ers zonder pensioenopbouw hebben hogere lasten, bij lage inkomens verklaren de toeslagen veel verschil

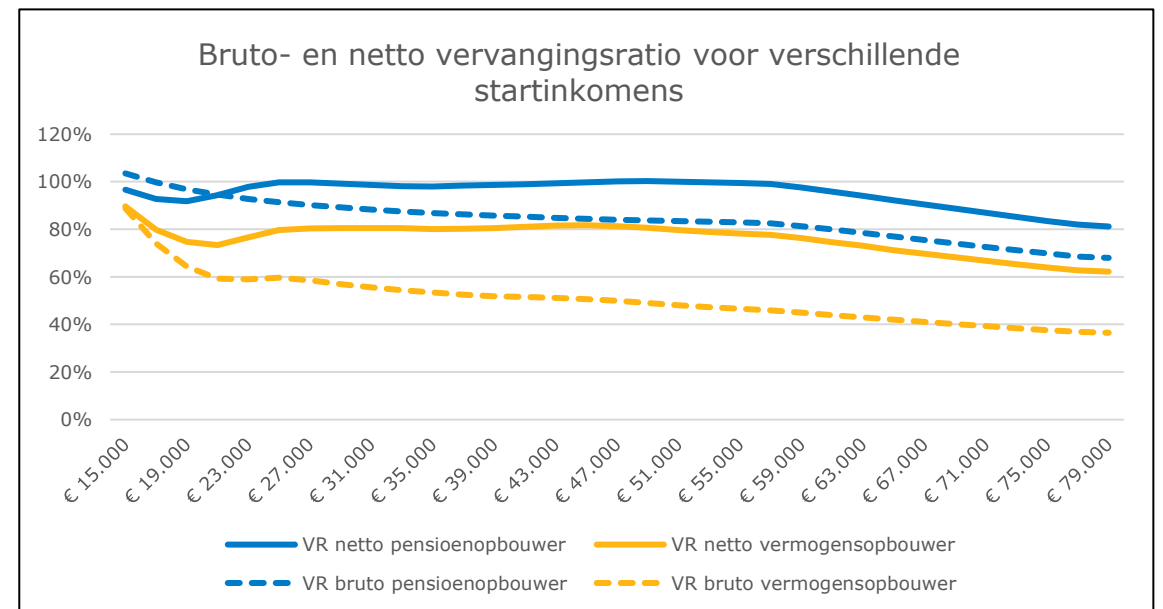
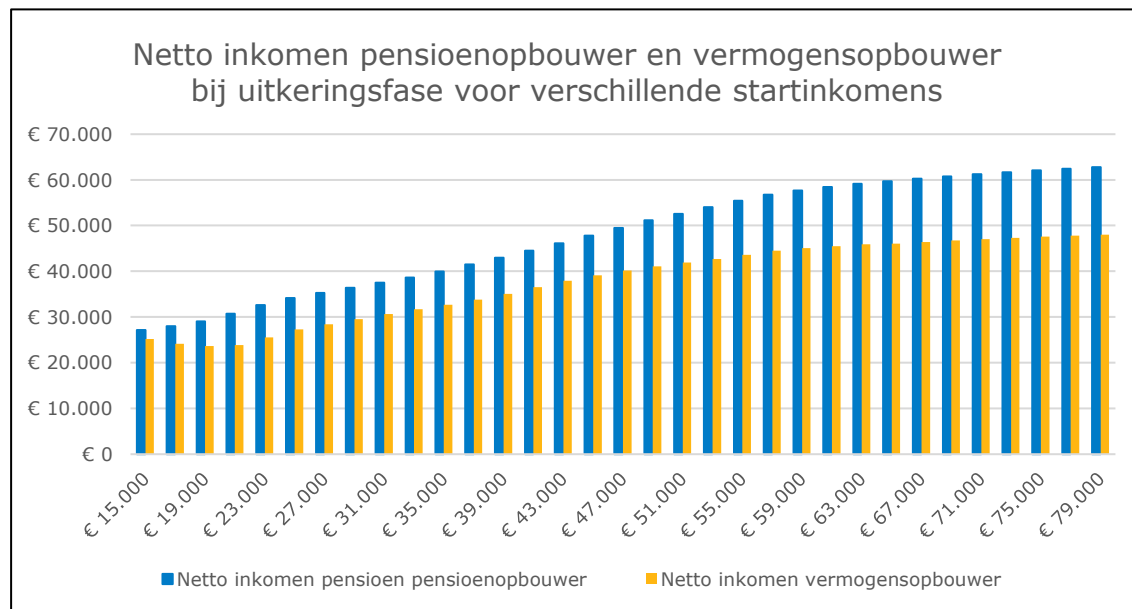
- De pensioenopbouwende ZZP'er heeft een lager belastbaar loon, en meer recht op huur en zorgtoeslag. Bij de lagere inkomens zijn de baten hoger dan de lasten, in dat geval heeft de vermogensopbouwer minder baten dan de pensioenopbouwer
- Bij hogere startinkomens zijn Box 1 en Box 3 belasting de belangrijke drijver van verschil in lasten. Daarnaast is er additioneel een verschil in bijtelling aftrekposten, de vermogensopbouwende ZZP'er krijgt hier eerder additionele lasten
- Beiden hebben hetzelfde (super-)brutoloon, omdat ze geen werkgeverspensioen krijgen. De pensioenpremie is 18% die de pensioenopbouwende ZZP'er inlegt, evenveel als de werkgeverspensioen en werknemerspensioen van de werknemer

Pensioenopbouwende ZZP'ers hebben een hogere vervangingsratio dan vermogensopbouwende ZZP'ers

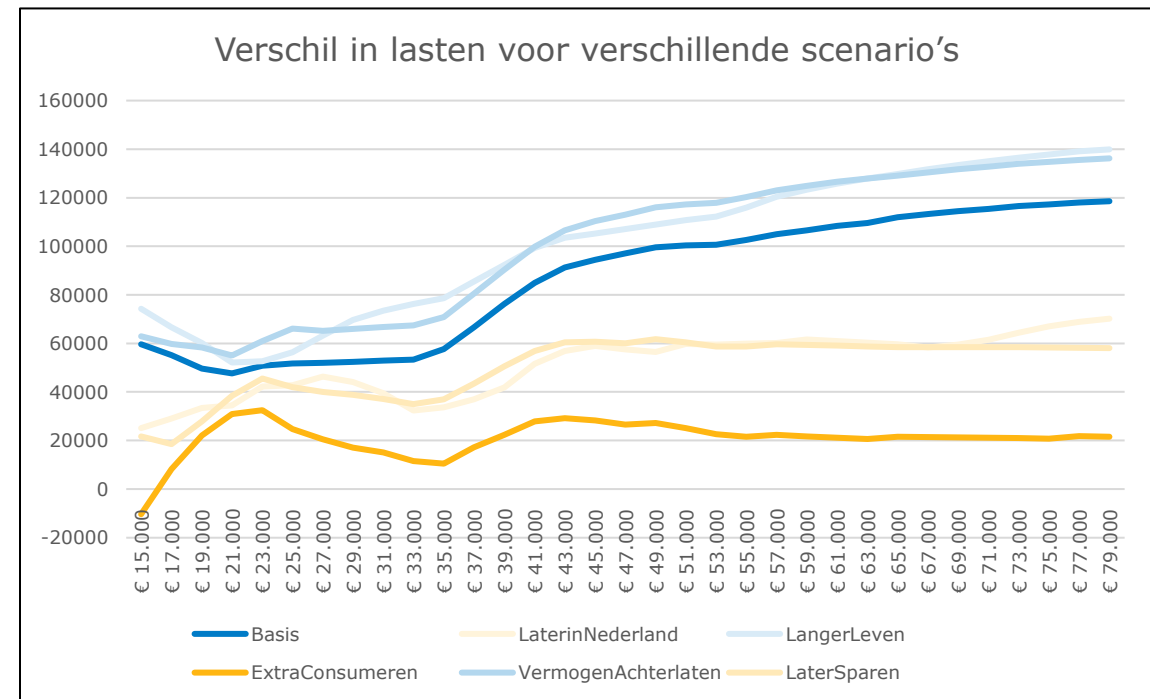
- Tussen 17,000 en 23,000 is er een snelle afname in de bruto- en netto vervangingsratio van de vermogensopbouwer. Dit komt met name omdat aan de bovenkant van de range 17,000-23,000 de AOW relatief minder zwaar meetelt in vergelijking met de lagere startinkomens.

Beeld onder vrijwel alle assumpties hetzelfde behalve bij zeer laag inkomen en extra consumptie

Scenario	Verschil lasten tov basispad
Extra Consumeren	Lage inkomens veel voordeel voor vermogensopbouwer, ivm geen Box3 belasting en extra toeslaen
Langer Leven	Hoger ivm meer Box3 belasting en minder toeslagen
Later In Nederland	Lager ivm nagenoeg geen vermogensopbouw en meer AIO
Later Sparen	Lager ivm lagere Box3 belasting
Vermogen Achterlaten	Hoger ivm meer Box3 belasting

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

H5. Niet meegenomen fiscale regelingen en gedragseffecten

H6. Conclusie

Niet meegenomen fiscale regelingen en effecten

Er zijn een aantal regelingen die bij de gekozen huishoudens en scenario's niet meegenomen worden. Een aantal van deze regelingen zullen wij hier toelichten inclusief het verwachte effect op de subsidie van de omkeerregeling.

- Ontslag of geen contractverlenging: Als de vermogensopbouwer en pensioenopbouwer hun baan verliezen voor een aantal jaar, zal dit een effect hebben op de omkeerregeling. Na de WW zal de vermogensopbouwer minder snel bijstand krijgen dan de pensioenopbouwer, omdat de vermogensopbouwer eerst de vermogenspot moet opeten. Dit zal er ook toe leiden dat de vermogensopbouwer later een lager pensioen zal hebben. Dit effect is afhankelijk van het moment in de loopbaan van verlies van baan, vroeg in de loopbaan zal de vermogensopbouwer sneller onder de vermogensgrens vallen dan later in de loopbaan.
- Wlz en Wmo: De vermogensopbouwer en pensioenopbouwer maken tijdens de uitkeringsfase geen gebruik van de Wlz en/of Wmo, mochten ze dit wel doen dan heeft dit voor zowel de pensioenopbouwer bij hogere inkomens en vermogensopbouwers met veel vermogen relatief veel effect.
- Kinderen: Geen van de huishoudens heeft kinderen gekregen, mochten ze wel kinderen krijgen dan zou dit extra toeslagen opleveren (en mogelijk ook extra consumptie). Deze toeslagen zouden in de opbouwfase verkregen worden, wanneer de pensioenopbouwer een lager netto loon heeft en daarmee recht heeft op hogere toeslagen. Dus het verschil tussen de vermogensopbouwer en pensioenopbouwer zou nog groter worden
- ZZP maatregelen: Aangekondigde maatregelen zoals arbeidsongeschiktheidsverzekering of verandering in zelfstandige-aftrek zijn niet meegenomen. Inzet in latere jaren van niet-verzilverde zelfstandige aftrek en de fiscale regeling voor meewerkaftrek is ook buiten beschouwing gelaten.

Gedragseffecten van vermogensopbouwer

Om het effect van de omkeerregeling zo puur mogelijk te houden, vergelijkt deze analyse een pensioenopbouwer met een vermogensopbouwer die na belastingen gaat sparen in Box 3. Dit heeft een relatief hoge belastingdruk ten opzicht van andere constructies. Het is aan te nemen dat rationele vermogensopbouwers constructies zullen bedenken om hun belastingdruk op opgebouwd vermogen te minimaliseren (naast gebruik van omkeerregeling). Enkele van deze constructies zijn hieronder beschreven:

- > Sparen in eigen huis: Indien de vermogensopbouwer spaart in het eigen huis, en dit bij pensionering zou verkopen, zou dit vermogen tijdens de opbouwfase minder belast worden met een relatief laag eigen-woning-forfait en zouden er fiscale voordelen als hypotheekrenteaftrek zijn. Dit zou leiden tot een kleiner verschil in lasten tussen de vermogensopbouwer en pensioenopbouwer.
- > Sparen in B.V. : Indien de vermogensopbouwer spaart in een eigen B.V., dan geldt er bij direct uitkeren een belastingdruk variërend van 38.85% tot 50.28% (afhankelijk van VPB en Box 2 belasting.). Dit ligt nog altijd hoger dan de 36% van Box 3. Via uitstel van belasting wordt de belastingdruk lager door het verdisconteringseffect, maar het is niet eenduidig duidelijk of dit lager is dan vermogensopbouw in box 3.

Inhoudsopgave

H1. Inleiding en methodiek

H2. Voorbeeldhuishouden

H3. Huishoudens en scenario's

H4. Resultaten

H4.1 Alleenstaande zonder HT

H4.2 Alleenstaande met HT

H4.3 Koppel met koophuis

H4.4 Alleenstaande ZZP'er met HT

H5. Niet meegenomen fiscale regelingen

H6. Conclusie

Conclusie

- Deze analyse poogt om het effect van de omkeerregeling voor verschillende fictieve huishoudens in kaart te brengen. De analyse vergelijkt gelijke huishoudens, met als enige verschil dat er pensioen in een pensioenfonds wordt opgebouwd of er zelf vermogen wordt opgebouwd.
- Uit het onderzoek blijkt dat pensioensparen (de omkeerregeling) voor alle onderzochte huishoudens loont voor het huishouden. Onze analyse laat zien voor gelijke huishoudens - met als enig verschil het sparen in pensioen – pensioenopbouwers iets lagere lasten hebben dan vermogensopbouwers.
- Dit verschil wordt voornamelijk verklaard omdat vermogensopbouwers meer inkomstenbelasting betalen en minder kortingen krijgen in hun werklevensloop. Over het opgebouwde vermogen betaalt de vermogensopbouwer ook nog Box 3 belasting. De pensioenopbouwer betaalt na pensionering weliswaar meer inkomstenbelasting, maar dit zijn uitgestelde belastingen.
- Huishoudens die pensioensparen eindigen ook met hogere vervangingsratio's en hebben meer te besteden tijdens hun pensioen dan vermogensopbouwers.
- In bijna alle gevallen is de netto vervangingsratio hoger dan de bruto vervangingsratio, over alle huishoudens en scenario's is dat bij pensioenopbouwers gemiddeld een verschil van 14%-punt en bij vermogensopbouwers een verschil van 20%-punt. De netto vervangingsratio is meestal hoger omdat er in de opbouwfase relatief hogere lasten zijn dan in de uitkeringsfase. Bij hogere startinkomens wordt het verschil groter bij vermogensopbouwers, en in mindere mate bij pensioenopbouwers, omdat het relatieve verschil tussen bruto en netto in de opbouwfase nog groter is en het verschil in bruto en netto in de uitkeringsfase niet heel sterk vergroot.
- Uit dit onderzoek volgt dat het relatieve verschil in lasten over de levensloop groot is voor lagere inkomens: de vermogensopbouwer heeft 50% hogere lasten dan de pensioenopbouwer. Voor hogere inkomens is dit relatieve verschil kleiner, tussen de 10% en 5%. In absolute zin blijft het verschil groeien naarmate het inkomen stijgt.
- ZZP'ers en werknemers met huurtoeslag of koophuis die geen of weinig vermogen opbouwen hebben lagere lasten over de levensloop dan de pensioenopbouwers bij een zeer laag inkomen. Daar staat tegenover dat deze groep na pensionering een grote inkomensval hebben.
- Deze analyse poogt om het effect van de omkeerregeling voor verschillende fictieve huishoudens in kaart te brengen. Rationele vermogensopbouwers zullen mogelijk andere constructies gebruiken dan hier gemodelleerd: Vermogen wordt bijvoorbeeld in eigen woning gestopt, of in een Box 2 onderneming geïnvesteerd.